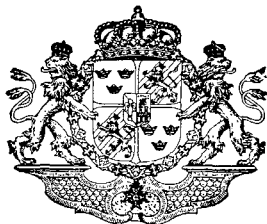

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING

BERGSHANTERING

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1936

AV

KOMMERSKOLLEGIUM

STOCKHOLM 1937
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI
[1717 37]

INLEDNING

TILL

Bergshantering / Kommerskollegium. – Stockholm : K.L . Beckman, 1912-1962. – (Sveriges officiella statistik).

Bergshantering / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : K.L . Beckman, 1963-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

1911-1949 med innehållsförteckning och sammanfattning på franska. –1950-1977 med innehållsförteckning och sammanfattning på engelska. – Från 1952 med parallelltitel på engelska: Metal and Mining Industries.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdaniga berättelse för år...– Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Efterföljare:

Täckningsår 1978, se Statistiska Meddelanden Iv 1980:12.

Täckningsår från 1979 införlivad i Industri / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Isaac Marcus 1962-1996. – (Sveriges officiella statistik)

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960. S. 1-5. Tab. 1. – Tab. 4

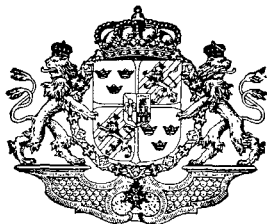
Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

Bergshantering. År 1936. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2015.

urn:nbn:se:scb-berg-1936

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING

BERGSHANTERING

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1936

AV

KOMMERSKOLLEGIUM

STOCKHOLM 1937
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI
[1717 37]

TILL KONUNGEN.

Jämlikt sin instruktion får Kommerskollegium härmed överlämna berättelse om rikets bergshantering år 1936, vilken till plan och uppställning ansluter sig till närmast föregående årsberättelse. Ur berättelsen hava preliminära uppgifter om produktionen av järnmalm och tackjärn m. m. redan förut offentliggjorts i Kommersiella Meddelanden.

Stockholm den 30 september 1937.

Underdånigst

HERMAN ERIKSSON.

A. LILIENBERG.

K.-G. Nilsson.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Allmän översikt	7.
A. Bergverkens produktion	8.
B. Råmaterial och bränsle samt drivkraft	28.
C. Arbetsgivare och personal	36.
D. Fyndigheters förvärvande och försvar	40.
Fransk résumé	43.
Tabeller:	
Tab. 1. Uppfordringen ur järngruvorna år 1936	46.
» 2. Järnmalmes anrikning, brikettering och sintring år 1936	54.
» 3. Tillverkningen av smältstycken och råskenor samt götmetall år 1936	58.
» 4. Tillverkningen av smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål m. m. samt erhållet skrot år 1936	59.
» 5. Tillverkningen vid bergverken av andra metaller än järn m. m. år 1936	61.
» 6. Uppfordringen ur andra malmgruvor än järngruvor år 1936	62.
» 7. Avsaluproduktionen av oarbetad sten och stenarbeten år 1936	64.
» 8. Uppfordringen ur stenkolsgruvorna år 1936	66.
» 9. Motorer, använda vid bergverken år 1936	66.

Table des matières.

	Pag.
Aperçu général	7.
A. La production des mines, des usines et des carrières	8.
B. Matières brutes, combustibles et force motrice	28.
C. Patrons et personnel	36.
D. Acquisition et défense des gisements	40.
Résumé en français	43.
Tableaux annexés:	
Tabl. 1. Extraction de minerais de fer, en 1936	46.
Col. 1: Mines; col. 2: Nombre des journées d'exploitation; col. 3—4: Roche et minerai réunis tirés (col. 3) sous terre et (col. 4) à la surface; col. 5—6: Production (col. 5) et valeur (col. 6) de minerai de fer tiré directement utilisable; col. 7—9: Pour cent (col. 7) de fer, (col. 8) de phosphore et (col. 9) de soufre, contenu dans le minerai de fer directement utilisable; col. 10: Production de minerai propre à enrichir.	
" 2. Enrichissement de minerais de fer, en 1936	54.
Col. 1: Usines; col. 2: Méthode d'enrichissement; col. 3: Nombre des heures de production; col. 4—8: Produit brut employé (col. 4—5) et pour cent (col. 6) de fer, (col. 7) de phosphore et (col. 8) de soufre; col. 9—13: Produit tout fait, (col. 9) quantité, (col. 10) valeur en couronnes, et pour cent (col. 11) de fer, (col. 12) de phosphore et (col. 13) de soufre; col. 14—17: Sinters (briquettes y compris) (col. 14) caractère des produits, (col. 15) nombre des heures de production, (col. 16) quantité et (col. 17) valeur en couronnes.	
" 3. Production de massiaux, fer brut en barres et lingots, en 1936	58.
Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, (col. 2) quantité et (col. 3) valeur en couronnes; col. 4—6: Produits destinés à la vente, (col. 4) à l'étranger, (col. 5) dans le pays, (col. 6) valeur en couronnes.	
" 4. Production de fer et d'acier forgé et laminé à chaud, ainsi que chutes de fer, en 1936	59.
Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, (col. 2) quantité, (col. 3) valeur en couronnes; col. 4—6: Produits destinés à la vente, (col. 4) à l'étranger, (col. 5) dans le pays, (col. 6) valeur en couronnes.	
" 5. Production de métaux autres que le fer, etc., dans les usines, en 1936	61.
Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, (col. 2) quantité, (col. 3) valeur; col. 4—5: Produits destinés à la vente, (col. 4) quantité, (col. 5) valeur en couronnes; col. 6: Matières premières exclusivement ou principalement d'origine étrangère.	
" 6. Extraction de minerais autres que ceux de fer, en 1936	62.
Col. 1: Mines; col. 2: Nombre des journées d'exploitation; col. 3: Roche et minerai réunis tirés; col. 4—8: Production et valeur de minerais directement utilisables: (col. 4) or, (col. 5) cuivre, (col. 6) manganèse, (col. 7) graphite, (col. 8) pyrite de fer; (col. 9—10) total, (col. 9) quantité, (col. 10) valeur en couronnes; col. 11: Pour cent de métal contenu dans les minerais; col. 12: Production des minerais propres à enrichir.	

	Pag.
Tabl. 7. Production destinée à la vente des carrières et des ateliers pour dégrossir, casser, tailler et polir la pierre, en 1936	64.
Col. 1: Produits; col. 2: Unité; col. 3—4: Production, (col. 3) quantité, (col. 4) valeur en couronnes.	
» 8. Houille extraite, en 1936	66.
Col. 1—2: Mines; col. 3: Nombre des journées d'exploitation; col. 4: Roche, houille et argile réunies tirées; col. 5—13: Production et valeur: (col. 5—9) de houille, (col. 10—11) d'argile réfractaire et (col. 12—13) de klinker.	
» 9. Moteurs employés dans les mines, les usines et les carrières, en 1936	66.
Col. 1: Caractère des moteurs; col. 2—21: Moteurs dans (col. 2—9) les mines, (col. 10—13) les usines de schlich, de briquettes et de sinters, (col. 14—17) les usines de fer et les autres usines pour la production de métaux, etc., (col. 18—21) les carrières et ateliers de pierre; col. 22—25: Totaux des moteurs.	

Allmän översikt.

Berättelsen om Sveriges bergshantering 1936 är, vad textavdelningen beträffar, fördelad på följande huvudrubriker:

- A. *Bergverkens produktion*, omfattande redogörelse för produktionen av järnmalm, tackjärn, ferrolegeringar, järnsvamp, smidbara mellanprodukter, smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål, andra malmer än järnmalm, andra metaller än järn samt diverse närstående bergverksprodukter, stenkol, eldfast lera och klinkerlera samt slutligen oarbetad sten och stenarbeten.
- B. *Råmaterial och bränsle samt drivkraft.*
- C. *Arbetsgivare och personal.*
- D. *Fyndigheters förvärvande och försvar.*

Mot kap. A i texten svara tabellbilagans 8 första tabeller. Tab. 9 innehåller uppgifter rörande använd drivkraft, vilka i texten sammanfattats under kap. B. Angående förbrukade råmaterial samt bränsle- och smörjmedel, arbetsgivare och sysselsatt personal samt förvärvande och försvar av fyndigheter lämnas uppgifter endast i textavdelningen.

* * *

Av nedanstående översikt framgår, att bergshanteringen i dess helhet under år 1936 visat ytterligare ökad livaktighet. Saluvärdet av tillverkningarna, som åren 1934 och 1935 steg med resp. 37 % och 17 %, steg med ytterligare nära 13 % över 1935 års värde. Arbetarantalet ökade med nära 8 %, men antalet arbetare ligger dock alltjämt under siffrorna för åren 1929 och 1930. Antalet arbetstimmar steg med över en tiondel, och medeltalet arbetstimmar per bergverksarbetare utgjorde 2 167 mot 2 126 år 1935.

Översikt av bergshanteringen år 1936.

	Antal arbets- ställen	Personal		Drivkraft i eff. hkr		Tillverk- ningarnas saluvärde Kronor
		För- valtnings- personal	Arbetar- personal	för omedelbar drift av maskiner och apparater	för drivande av elek- tricitets- generatorer	
Järngruvor	70	471	7 629	97 214	9 400	120 389 582
Andra malmgruvor	20	146	1 728	19 636	1 290	21 667 020
Järnverk	71	3 779	33 496	286 905	238 755	343 435 849
Andra metallframställningsverk o. d.	5	213	1 438	17 520	1 900	40 886 055
Stenkolsgruvor	6	56	1 009	6 244	—	4 684 332
Stenindustriella anläggningar ..	558	753	12 474	31 628	1 302	46 454 147
Summa 1936	730	5 418	57 774	459 147	252 647	577 516 485
» 1935	731	4 946	53 516	444 556	239 452	513 122 203

Samtliga grupper med undantag för »andra metallframställningsverk o. d.» visa, ehuru i mycket olika grad, ökning av produktionens försäljningsvärde sedan år 1935. Ökningen är störst för järngruvorna, vilka visa en stegring

med över 45 %. Därefter visa järnverken absolut taget största ökningen, ehuru den relativa ökningen för stenindustrien och stenkolsgruvorna är större.

Arbetsantalet har ökat för samtliga grupper med undantag för metallframställningsverken. Stor ökning av arbetsantalet visa järnverken, stenindustrien och järngruvorna. — Anmärkas bör, att ungefär hälften av minskningen i värdet och större delen av minskningen i arbetsantalet vid metallframställningsverken härrör från ändring i redovisningen av ett metallframställningsverk, som drives i kombination med kemisk fabrik; för tidigare år ha i översiktstabellen samt tab. 9 och textabeller till denna grupp hänförts produktionsvärdet, arbetare och drivkraft, bränsle m. m. även vid den kemiska fabriken.

Beträffande dels omfattningen av det för bergsberättelsen använda primärmaterial, dels förefintliga skiljaktigheter mellan de här meddelade siffrorna och motsvarande uppgifter i kommerskollegii allmänna distribuerättelse, dels betydelsen i vissa fall av uttrycket arbetsställe hänvisas till ledningskapitlen i 1925, 1926 och 1931 års berättelser om bergshantering. — Vad redovisningen av fältspats- och kvartsbrotten beträffar, har fr. o. m. föreliggande berättelse tillämpats samma principer som för industrien i allmänhet, d. v. s. i uppgifterna å omstående sida samt i tabellerna om personal och drivkraft (sid. 35—40 samt tab. 9) ha endast medräknats de företag, vid vilka antingen värdet av produktionen under året varit minst 15 000 kr. eller antalet sysselsatta arbetare minst 10. Däremot ingår i uppgifterna om produktionen i tab. 7 samt å sid. 27 produktionen vid samtliga fältspats- och kvartsbrott oberoende av storleken.

A) Bergverkens produktion.

Järnmalm.

Även under år 1936 ökade järnmalmsbrytningen kraftigt, med mer än 3:s milj. ton eller 41:s %, och brytningskvantiteten låg endast obetydligt under 1929 och 1930 års siffror. Såsom framgår av uppgifterna å sid. 13 ökades exportkvantiteten något mer än den brutna malmkvantiteten. Skillnaden mellan brytnings- och exportsiffrorna var liksom under år 1935 avsevärt mindre än förbrukningen vid järnverken (sid. 29) samt konsumtionen vid briketterings- och sintringsverken. Järnmalmslagen vid årets slut voro sålunda år 1936 liksom åren 1933—1935 mindre än vid årets början.

Produktionen av järnmalm (från gruvor) åren 1861—1936.

Årligen	Antal med malmfångst arbetade gruvor ¹⁾	Vunnen malm (inkl. slig) Ton	Å r	Antal med malmfångst arbetade gruvor ¹⁾	Vunnen malm (inkl. slig) Ton	Därav manganhaltig järnmalm ²⁾ Ton
1861—1870	461	497 905	1926—1930 ..	272	9 099 934	100 486
1871—1880	479	753 850	1931—1935 ..	232	5 250 904	86 578
1881—1890	513	902 230	1932	229	3 298 989	32 574
1891—1900	339	1 905 646	1933	209	2 698 750	54 950
1901—1910	313	4 094 417	1934	215	5 253 058	126 938
1911—1920	319	6 312 281	1935	238	7 932 854	127 663
1921—1925	270	6 584 408	1936	274	11 249 605	150 289

¹⁾ Fr. o. m. 1921 utmål. — ²⁾ Enligt definition av den enligt 1928 års internationella konvention rörande ekonomisk statistik tillsatta expertkommittén räknas såsom manganhaltiga järnmalmerna de järnmalmerna, vilkas manganhalt ligger mellan 10 % och 80 % av järnhalten, om den sammanlagda halten är minst 40 %. Beträffande mangankvantiteten i järnmalmerna jämför sid. 24.

Av följande tabell över järnmalmstångstens fördelning länsvis framgår, att samtliga län visa absolut ökning av brytningssiffrorna. Vad den procentuella andelen av brytningen beträffar, förelåg stor ökning för Norrbottens län, medan det ur exportsynpunkt närmast viktigaste länet, Kopparbergs län, relativt sett visade minskning år 1936. De flesta län, inom vilka brytningen till största delen sker för inhemsk förbrukning, uppvisade minskad andel av brytningen.

Järnmalmstillproduktionen inom olika län åren 1934—1936.

L ä n	Vunnen malm (inkl. slig)					
	1934		1935		1936	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%
Stockholms län	26 011	0·5	23 343	0·3	29 452	0·3
Uppsala län	13 858	0·3	53 983	0·7	100 404	0·9
Södermanlands län	57 831	1·1	66 966	0·8	67 598	0·6
Värmlands län	56 867	1·1	84 098	1·1	99 631	0·9
Örebro län	402 789	7·7	534 193	6·7	676 195	6·0
Västmanlands län	210 917	4·0	275 389	3·5	308 414	2·7
Kopparbergs län	1 336 951	25·4	1 990 705	25·1	2 455 655	21·8
Gävleborgs län	37 856	0·7	15 633	0·2	45 517	0·4
Norrbottens län	3 109 978	59·2	4 888 544	61·6	7 466 739	66·4
Hela riket	5 253 058	100·0	7 932 854	100·0	11 249 605	100·0

Nedanstående tabell avser att visa utbytet av järnmalm i förhållande till totala berg- och malmbrytningen inom fyndigheterna i olika landsdelar.

Berg- och malmbrytningen i järngruvorna samt malmvärdet år 1936.

L ä n	Inom fyndigheten brutet berg och malm	Vunnen direkt användbar malm	Direkt användbar malm i % av bergbrytningen	Vunnen anrikningsmalm	Anrikningsmalm i % av bergbrytningen	All producerad direkt användbar malms	
						värde 1 000 kr.	medelvärde per ton kr.
	Ton			Ton			
Stockholms län	75 055	—	—	48 869	65·1	—	—
Uppsala län	106 353	81 646	76·8	—	—	653	8·00
Södermanlands län ..	128 231	7 031	5·5	115 112	89·8	53	5·82
Värmlands län	171 787	48 775	28·4	84 190	49·0	388	7·95
Örebro län	937 931	546 030	58·2	242 557	25·9	4 014	7·27
Västmanlands län ..	526 630	116 314	22·1	365 838	69·5	898	7·72
Kopparbergs län	3 596 488	2 054 354	57·1	619 275	17·2	19 445	9·46
Gävleborgs län	94 713	2 000	2·1	73 161	77·2	20	10·00
Norrbottens län	7 969 756	7 354 708	92·3	246 112	3·1	73 219	9·96
Hela riket 1936	13 606 944	10 210 858	75·0	1 795 114	13·2	98 690	9·66
» » 1935	9 784 017	7 155 164	73·1	1 332 774	13·6	66 087	9·22

I den direkt användbara malmen och anrikningsslaget ha ej inräknats ur äldre varp erhållna kvantiteter. Värdesiffrorna avse däremot all under året vunnen direkt användbar malm. Om hänsyn toges huvudsakligen till den direkt användbara malmen, framgår tydligt av tabell, att malmutbytet vid de

norrbottniska älften, där brytning i dagen öfvervägande äger rum, vida öfverträffar motsvarande utbytte vid de mellansvenska gruvorna. Medelvärdet per ton malm visar liksom de två närmast föregående åren uppgång, vilken värdestegring faller relativt jämnt på samtliga län med undantag för Uppsala län. Observeras bör, att de för Norrbottens län redovisade värdena, såsom anmärkes i tab. 1, äro baserade på gällande grundfrakter och att hänsyn ej i förekommande fall tagits till avtalat frakttillägg.

Av *all* under året vunnen direkt användbar malm, 10 221 566 ton, hade 1 891 649 ton erhållits vid 22 i samband med gruvbrytningen drivna magnetiska sovrings- och separeringsverk samt 1 061 544 ton vid 5 kombinerade verk. 1935 erhöles totalt 2 300 800 ton vid dylika verk.

Av nedan meddelade sammanställningar framgår den vunna direkt användbara malmens beskaffenhet med hänsyn till järn-, fosfor- och svavelhalt. Fosforhalten har därvid omräknats till 50 % järnhalt.

Direkt användbar malm, fördelad länsvis efter olika järnhalt år 1936.

L ä n	J ä r n h a l t				Summa
	Under 40 %	Fr. o. m. 40 % intill 50 %	Fr. o. m. 50 % intill 60 %	Fr. o. m. 60 % intill 70 %	
	T o n				
Uppsala län	—	—	81 646	—	81 646
Södermanlands län	6 615	—	2 546	—	9 161
Värmlands län	—	878	40 767	7 130	48 775
Örebro län	22 063	158 028	355 939	16 381	552 411
Västmanlands län	—	93 124	21 135	2 055	116 314
Kopparbergs län	63 460	—	235 904	1 756 905	2 056 269
Gävleborgs län	—	—	2 000	—	2 000
Norrbottens län	67 837	—	—	7 287 153	7 354 990
Hela riket 1936	159 975	252 030	739 937	9 069 624	10 221 566
» » 1935	78 714	327 948	491 210	6 271 667	7 169 539

Direkt användbar malm, fördelad länsvis efter olika fosforhalt år 1936.

L ä n	Fosförhållt (omräknad till 50 % järnhalt)						Summa
	Under	Fr. o. m.	Fr. o. m.	Fr. o. m.	Fr. o. m.	1 %	
	0·006 %	0·006 % intill	0·04 % intill	0·1 % intill	0·7 % intill	eller däröfver	
	0·04 %	0·1 %	0·7 %	1 %			
T o n							
Uppsala län	81 646	—	—	—	—	—	81 646
Södermanlands län	1 410	7 385	366	—	—	—	9 161
Värmlands län	30 781	17 994	—	—	—	—	48 775
Örebro län	17 820	508 153	25 283	1 155	—	—	552 411
Västmanlands län.....	52 399	63 915	—	—	—	—	116 314
Kopparbergs län	24 365	85 130	432	615 103	1 325 099	6 140	2 056 269
Gävleborgs län	2 000	—	—	—	—	—	2 000
Norrbottens län.....	9 240	839 088	293 247	1 861 769	—	4 351 646	7 354 990
Hela riket 1936	219 661	1 521 665	319 328	2 478 027	1 325 099	4 357 786	10 221 566
» » 1935	185 249	1 186 310	207 490	1 994 366	1 002 582	2 593 542	7 169 539

Direkt användbar malm, fördelad länsvis efter olika svavelhalt år 1936.

L ä n	Svavelhalt			Summa
	Under 0·01 %	Fr. o. m. 0·01 % intill 0·05 %	0·05 % eller däröver	
	T o n			
Uppsala län.....	—	70 870	10 776	81 646
Södermanlands län.....	—	8 795	366	9 161
Värmlands län.....	13 723	22 143	12 909	48 775
Örebro län.....	155 353	302 880	94 178	552 411
Västmanlands län.....	57 925	—	58 389	116 314
Kopparbergs län.....	253 056	1 718 083	85 130	2 056 269
Gävleborgs län.....	—	—	2 000	2 000
Norrbottens län.....	116 713	5 553 998	1 684 279	7 354 990
Hela riket 1936	596 770	7 676 769	1 948 027	10 221 566
” ” 1935	672 099	5 114 569	1 382 871	7 169 539

De fosforfattigaste malmerna samt malmerna med fr. o. m. 0·7 % intill 1 % fosforhalt ha fått sina brytningssiffror relativt minskade, medan de fosforrikaste malmerna i Norrbotten visa relativt ökad andel i brytningssiffrorna. Brytningen av de svavelfattigaste malmerna har minskat i Kopparbergs län, där hela brytningen vid Grängesbergs exportfält redovisats med en halt av fr. o. m. 0·01 % intill 0·05 %.

Från gruvorna erhöles under 1936 förutom direkt användbar malm även 1 989 365 ton anrikningssmalm. Därav härrörde 827 321 ton från 14 av de å föregående sida omnämnda magnetiska sovrings- och separeringsverken jämte ytterligare 4 dylika verk. Motsvarande kvantiteter utgjorde 1935 resp. 1 486 399 och 640 451 ton. Av anrikningssgodset framställes vid anrikningsverken järnmalmsslig, vilken delvis bearbetas till briketter eller sinter vid härför anlagda verk. Ävenledes tillverkas numera sinter av krossad styckemalm; av den redovisade sinterkvantiteten ha sålunda 35 315 ton mot 40 068 ton år 1935 uppgivits vara av detta slag. Beträffande produktionen av slig, briketter och sinter meddelas nedan en översikt.

Produktionen av slig, briketter och sinter av järnmalm åren 1932—1936.

Å r	Slig		Briketter		Sinter	
	Kvantitet Ton	Värde Kronor	Kvantitet Ton	Värde Kronor	Kvantitet Ton	Värde Kronor
1932	369 720	3 253 358	9 527	207 936	163 645	2 631 828
1933	325 085	2 845 256	4 674	70 110	252 364	3 822 232
1934	569 097	4 785 834	11 510	196 759	520 697	7 527 355
1935	763 315	6 254 226	11 573	201 256	715 082	10 186 216
1936	1 028 039	9 069 456	8 557	148 542	829 955	12 200 533

Sligproduktionen har följaktligen under 1936 ökats med 34·7 % i förhållande till år 1935, nästan samma ökning som produktionen detta år visade i förhållande till 1934. Sinterverken, som under de senaste åren visat starkt ökade

tillverknings-siffror, visa år 1936 en ytterligare stegring med ej mindre än 16·1 % i förhållande till föregående års rekordsiffra. Vid de två i gång varande briketteringsverken var produktionen 26·1 % lägre än år 1935.

Den framställda sligens järnhalt i förhållande till det behandlade rågodsets belyses av följande tablå.

Det bearbetade anrikningsgodsets och sligens järnhalt år 1936.

R å g o d s		Därav framställd slig i ton med en järnhalt av i genomsnitt			
Med en järnhalt av i genomsnitt	Ton	50 % in- till 60 %	60 % in- till 70 %	70 % och däröver	Summa
Under 30 procent	154 359	8 489	29 803	—	38 292
Fr. o. m. 30 intill 40 procent	1 277 887	15 207	484 928	90 244	590 379
» » » 40 » 50 »	622 628	32 157	360 485	—	392 642
» » » 50 » 60 »	9 672	—	6 184	—	6 184
» » » 60 » 70 »	737	—	—	542	542
Summa 1936	2 065 283	55 853	881 400	90 786	1 028 039
» 1935	1 542 029	78 342	627 998	56 975	763 315

Utbytet av färdig vara, d. v. s. sligkvantiteten i förhållande till mängden behandlat rågods, utgjorde 49·8 %. Av det rågods, som innehöll under 30 % järn, anrikades 65 973 ton med en järnhalt av endast 17·4 % på zink och bly, varvid även erhöles 9 795 ton järnslig. Frånräknas dessa i tabellen ovan, framgår, att utbytet vid den egentliga järnmalmсанrikningen utgjorde 50·9 %. Motsvarande siffra var även år 1935 50·9 %.

I nedanstående översikter är den producerade sligen fördelad efter olika fosfor- och svavelhalt, fosforhalten omräknad till 50 % järnhalt.

Järnmalmssligen fosforhalt (omräknad till 50 % järnhalt) år 1936.

	Under 0·006 %	Fr. o. m. 0·006 % intill 0·04 %	Fr. o. m. 0·04 % intill 0·1 %	Fr. o. m. 0·1 % intill 0·7 %	0·7 % eller däröver	Summa
Slig i ton ..	378 553	345 870	15 870	287 746	—	1 028 039

Järnmalmssligen svavelhalt år 1936.

	Under 0·01 %	Fr. o. m. 0·01 % intill 0·05 %	0·05 % eller däröver	Summa
Slig i ton ..	321 858	366 575	339 606	1 028 039

En verkställd beräkning angående innehållen järnmängd i den direkt användbara malmen och sligen ger för år 1936 följande resultat.

	Totalkvantitet malm Ton	Innehållen järnmängd Ton	Medelhalt, %	
			1936	1935
Direkt användbar malm	10 221 566	6 198 993	60·6	61·0
Slig	1 028 037	653 706	63·6	63·4
Summa 1936	11 249 603	6 852 699	60·9	—
» 1935	7 932 854	4 859 358	—	61·3

Förutom ovan redovisad slig, erhållen genom anrikning av järnmalm, har under 1936 vid tvenne kopparverk som biprodukt vid framställning av koppar ur svavelkisbränder erhållits s. k. purple-ore, med hänsyn till järnhalt jämförlig med järnmalmsslåg (55 å 60 % järn). Ifrågavarande produktion uppgick till 125 471 ton med ett värde av 890 829 kronor, medan kvantiteten för år 1935 utgjorde 125 410 ton. Vid det ena av verken ha av 48 143 ton purple-ore framställts 47 182 ton sinter (48 812 ton år 1935) med värdet 630 300 kronor. Vid det andra verket framställdes av 114 400 ton purple-ore 112 138 ton briketter (98 534 ton år 1935) med värdet 1 587 874 kronor.

Om graden av sysselsättning under senare år vid gruvarbete under jord, i dagbrott och vid allt egentligt gruvarbete överhuvud giver följande tablå en föreställning.

Gruvbrytningens fördelning på arbete under jord och i dagbrott.

År	Arbete under jord			Arbete i dagbrott			Allt arbete med malmfångsten		
	Under jord, brutet berg och malm	Antal därmed sysselsatta arbetare	Ton per arbetare	I dagen brutet berg och malm	Antal därmed sysselsatta arbetare	Ton per arbetare	Totala kvantiteten vunnen malm	Samtliga arbetare	Ton per arbetare
	Ton			Ton			Ton		
1932....	3 013 426	2 499	1 206	3 096 466	596	5 195	3 298 989	5 816	567
1933....	2 566 761	1 819	1 411	3 097 294	536	5 779	2 698 750	4 923	548
1934....	4 471 787	2 319	1 928	4 335 953	589	8 044	5 253 058	5 838	900
1935....	6 464 563	2 666	2 425	4 912 455	546	8 997	7 932 854	6 567	1 208
1936....	8 252 246	3 053	2 703	6 981 504	596	11 714	11 249 605	6 864	1 639

Samtliga siffror ovan för 1936 beträffande kvantiteten per arbetare — under jord och i dagen brutet berg och malm samt vunnen malm — äro de högsta hittills.

Kvantiteten under jord brutet berg och malm per arbetare, som från maximisiffran 2 355 ton år 1929 successivt sjönk åren 1930—1932, har där-efter oavbrutet ökat. Redan 1935 års siffra för underjordsbrytning var högre än 1929 års siffra, medan först årets siffror överträffade toppsiffrorna för år 1929 för brytning i dagbrott (1929 9 932 ton) och vunnen malm (1929 1 234 ton).

Samtliga de sifferuppgifter, som i det föregående meddelats, avse produktionen från gruvor. Därjämte ha under år 1936 ur några småländska sjöar erhållits 9 ton sjö- och myrmalm med värdet 128 kronor mot 17 ton år 1935. Totala kvantiteten under redogörelseåret vunnen järnmalm av alla slag uppgår till 11 249 614 ton med ett värde av 107 759 118 kronor. Motsvarande siffror för 1935 voro resp. 7 932 871 ton och 72 341 171 kronor.

Exporten av järnmalm under 1936 uppgick enligt handelsstatistiken till 10 976 246 ton styckemalm och slig med värdet 143 486 546 kronor samt 221 580 ton briketter och sinter med värdet 3 521 915 kronor, medan exporten 1935 utgjorde 7 554 701 ton styckemalm och slig med värdet 97 165 881 kronor samt 164 191 ton briketter och sinter med värdet 2 369 576 kronor.

Tackjärn.

Inom järnhanteringen uppvisas höga, för en del tillverkningar rekord-artade produktionssiffror, och prisläget för tillverkningarna var i allmänhet starkt stigande under året. Importen av järnverksprodukter ökade kraftigt, och järnkonsumtionen i landet var den största hittills.

Tackjärnsproduktionen ökade med 3·2 % till 587 760 ton. Siffran, som är den högsta som uppnåtts efter 1918, ligger dock avsevärt under produktionssiffrorna åren 1910—1918.

Produktionen av tackjärn åren 1861—1936.

Årligen	Ton	Årligen	Ton	År	Ton
1861—1870	236 340	1911—1920	675 261	1933	323 073
1871—1880	347 468	1921—1925	361 297	1934	524 781
1881—1890	437 978	1926—1930	445 094	1935	569 779
1891—1900	494 471	1931—1935	414 329	1936	587 760
1901—1910	547 837	1932	264 775		

Som synes av nedanstående tablå, faller ökningen i tackjärnsproduktionen huvudsakligen på basiskt bessemertackjärn samt martintackjärn. Tillverkningen av såväl smidestackjärn som gjuttackjärn, vilka tillverkningsslag år 1935 visade stark stegring, minskade under år 1936.

Produktionen av olika slags tackjärn åren 1934—1936 i ton.

Olika slag av tackjärn samt gjutgods, framställt direkt från masugn	1934	1935	1936
Smidestackjärn	14 946	30 478	27 685
Bessemertackjärn, för sur process	24 486	34 427	32 448
" " basisk "	151 924	151 418	172 473
Martintackjärn, för sur process	168 370	161 204	166 864
" " basisk "	81 377	88 914	94 081
Gjuttackjärn för aducering	7 654	9 259	9 612
" " andra ändamål	66 597	85 135	75 062
Gjutgods, framställt direkt från masugn	9 427	8 944	9 535
Summa	524 781	569 779	587 760

Värdet av redogörelseårets totala tackjärnsproduktion har uppgivits till 45 645 142 kronor eller i genomsnitt 77·7 kronor per ton, vilket betyder en ökning i förhållande till 1935, då motsvarande medelvärde utgjorde 73·3 kronor. Genomsnittliga värdet hade oavbrutet sjunkit från 1925, då medelvärdet utgjorde 103·4 kronor, till 72·0 kronor år 1934. För den till avsalu avsedda delen av tackjärnsproduktionen redovisas ett värde av 84·7 kronor per ton mot endast 77·3 kronor per ton år 1935.

Tackjärnstillverkningen inom olika län åren 1934—1936.

L ä n	1934		1935		1936	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%
Stockholms län	16 467	3·1	14 427	2·5	16 244	2·8
Uppsala län	5 087	1·0	10 182	1·8	3 182	0·6
Södermanlands län	76 309	14·5	80 715	14·2	85 324	14·5
Östergötlands län	—	—	5 803	1·0	7 533	1·3
Jönköpings län	919	0·2	—	—	—	—
Göteborgs och Bohus län ..	2 437	0·5	3 067	0·5	2 928	0·5
Älvsborgs län	191	0·0	152	0·0	204	0·0
Värmlands län	48 389	9·2	59 550	10·5	59 390	10·1
Örebro län	57 709	11·0	70 017	12·3	62 945	10·7
Västmanlands län	73 373	14·0	79 743	14·0	80 451	13·7
Kopparbergs län	176 081	33·6	179 266	31·5	200 572	34·1
Gävleborgs län	67 819	12·9	66 857	11·7	68 987	11·7
Hela riket	524 781	100·0	569 779	100·0	587 760	100·0

Ovanstående tablå över den lokala fördelningen av tackjärnsproduktionen utvisar för Kopparbergs län en produktionsökning, som var större än ökningen i hela riket. Södermanlands län visade även ökning i tillverknings-siffran, medan tackjärnsproduktionen i Uppsala län, som numera är tämligen obetydlig, nedgick till mindre än en tredjedel av 1935 års siffra. Även Örebro län hade minskning i produktionssiffran. Tackjärnssiffrorna för övriga län voro tämligen oförändrade sedan 1935.

Tackjärnstillverkningen per masugn åren 1932—1936.

År	Antal masugnar i verksamhet	Blås-nings-tid	Medel-tillverk-nings-tid	Medel-blås-nings-tid	Medeltillverkning per dygn och masugn			
					Totalt	Därav för		
			per masugn	blästertackjärn framställt med enbart		elektro-tackjärn		
				träkol			koks	
		Dygn	Ton	Dygn	Ton	Ton	Ton	Ton
1932.....	38	7 409	6 907	195	35·43	25·10	110·66	38·54
1933.....	39	7 856	8 189	201	40·65	26·08	132·50	42·38
1934.....	47	12 224	11 106	260	42·70	27·71	144·41	38·90
1935.....	48	13 304	11 799	277	42·57	27·46	162·20	34·74
1936.....	47	12 544	12 438	267	46·60	29·09	173·71	36·01

Av samtliga i landet befintliga brukbara masugnar, vilkas antal uppgivits till 89, voro under redogörelseåret 47 st., vilka fördelade sig på 30 verk, påblåsta, men en del blott under kortare tidsperioder. Som synes av tabellen ovan, ökade siffran för medeltillverkningen per dygn och masugn liksom de närmast föregående åren starkt för koks-masugnarna. För elektromasugnarna och de vanliga bläster-masugnarna, vilka år 1935 hade nedgång i medeltillverkningen, har denna år 1936 även stigit. Lokalt sett belysas förhållandena av följande tablå.

Tackjärnstillverkningen per masugn i olika län åren 1934—1936.

L ä n	Medeltillverk- ning			Medelblåsnings- tid			Medeltillverk- ning per dygn och masugn		
	per masugn								
	Ton			Dygn			Ton		
	1934	1935	1936	1934	1935	1936	1934	1935	1936
Stockholms län	16 467	14 427	8 122	365	365	194	45·12	39·53	41·87
Uppsala län	4 970	10 047	3 182	172	333	100	28·90	30·17	31·82
Södermanlands län	38 155	40 358	42 662	203	240	219	187·95	168·51	194·80
Östergötlands län	—	5 803	7 533	—	228	253	—	25·45	29·77
Jönköpings län	919	—	—	138	—	—	6·66	—	—
Värmlands län	6 913	7 444	8 484	266	298	308	25·95	24·98	27·53
Örebro län	5 246	5 835	5 722	229	240	240	22·98	24·33	23·83
Västmanlands län	10 482	9 968	10 056	337	308	296	31·12	32·40	34·00
Kopparbergs län	22 010	25 609	25 072	279	290	271	79·00	88·40	92·39
Gävleborgs län	7 528	8 350	9 848	242	269	290	31·17	31·10	33·96
Hela riket	11 106	11 799	12 438	260	277	267	42·70	42·57	46·60

I nedanstående tablå är det framställda tackjärnet fördelat efter olika tillverkningsmetoder. Av denna tablå framgår för blästertackjärn, vanligt träkols-, något minskad tillverkning, medan tillverkningen av kokstäckjärn ånyo visat avsevärd ökning. I elektromasugnar har tillverkningen varit tämligen oförändrad sedan år 1935.

Tackjärnsproduktionen åren 1934—1936 med fördelning på olika framställningssätt.

	1934			1935			1936		
	Antal an- vända ugnar	Blås- nings- (drift- tid Dygn	Tillverk- ning Ton	Antal an- vända ugnar	Blås- nings- (drift- tid Dygn	Tillverk- ning Ton	Antal an- vända ugnar	Blås- nings- (drift- tid Dygn	Tillverk- ning Ton
Vanlig masugn	40	10 679	461 863	42	11 736	511 891	41	11 014	529 482
därav med enbart träkol.	36	9 257	256 512	38	10 329	283 671	35	9 580	277 261
” ” ” koks..	4	1 422	205 351	4	1 407	228 220	5	1 443	250 658
” ” träkol och koks i blandning ¹⁾	—	—	—	—	—	—	1	41	1 563
Elektrisk masugn	7	1 545	60 107	6	1 568	54 476	6	1 530	55 096
därav med enbart träkol.	4	1 155	34 649	5	1 394	43 719	5	1 299	42 407
” ” träkol och koks i blandning ¹⁾	3	390	25 458	1	174	10 757	1	231	12 689
Annan elektrisk ugn än mas- ugn (med träkol och trä- kolsstybb eller koks och koksstybb)	4	413	2 811	4	419	3 412	4	598	3 182
Summa	51	12 637	524 781	52	13 723	569 779	51	13 142	587 760

¹⁾ Dessa masugnar ha dock delvis använts för tackjärnsframställning med enbart träkol.

Under redogörelseåret producerades kokstackjärn i Södermanlands och Kopparbergs län, elektrotackjärn förutom i sistnämnda län även i Värmlands och Örebro samt Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Uppsala och Gävleborgs län (i de fyra senast nämnda länen i annan elektrisk ugn än masugn).

Slutligen meddelas även tvenne tabeller för att belysa, huru stor del av det tillverkade tackjärnet som varit avsedd för direkt försäljning genom export eller inom landet, varvid fördelning skett dels å olika slags tackjärn, dels å olika län.

Tackjärnets värde och avsättning år 1936 med fördelning på olika slags tackjärn.

Slag av tackjärn	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			genom export	inom landet	Kronor
	Ton	Kronor	Ton		
Smidestackjärn	27 685	2 488 108	6 092	16 847	2 032 778
Bessemertackjärn, för sur process ..	32 448	2 815 348	6 043	3 134	831 700
" " basisk " ..	172 473	10 035 118	—	1 114	96 296
Martintackjärn, för sur process	166 864	14 883 274	34 876	23 509	5 314 173
" " basisk " ..	94 081	7 287 242	4 469	50 610	4 356 341
Gjuttackjärn för aducering	9 612	734 335	2 838	6 774	734 335
" " andra ändamål	75 062	6 186 200	15 256	53 540	5 523 229
Gjutgoods, framställt direkt från masugn	9 535	1 215 517	—	3 369	451 682
Summa 1936	587 760	45 645 142	69 574	158 897	19 340 534
" 1935	569 779	41 785 937	54 430	159 728	16 545 695

Tackjärnets värde och avsättning år 1936 med fördelning på olika län.

L ä n	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			genom export	inom landet	Kronor
	Ton	Kronor	Ton		
Stockholms län	16 244	1 550 596	16 172	—	1 536 340
Uppsala län	3 182	319 000	2 903	—	305 500
Södermanlands län	85 324	6 271 722	10 337	74 378	6 210 822
Östergötlands län	7 533	703 436	1 678	3 218	437 364
Göteborgs och Bohus län ..	2 928	307 440	—	660	69 300
Älvsborgs län	204	20 426	—	—	—
Värmlands län	59 390	4 890 200	8 628	8 732	1 669 387
Örebro län	62 945	5 529 944	16 088	33 360	4 287 198
Västmanlands län	80 451	6 912 204	11 596	34 602	4 234 004
Kopparbergs län	200 572	12 435 556	2 172	3 922	587 619
Gävleborgs län	68 987	6 704 618	—	25	3 000
Hela riket 1936	587 760	45 645 142	69 574	158 897	19 340 534
" " 1935	569 779	41 785 937	54 430	159 728	16 545 695

Av 1936 års totala tackjärnsproduktion ha 38,9 % angivits vara avsedda till direkt försäljning mot 37,6 % år 1935. Av avsaltutillverkningen av tackjärn var nära en tredjedel avsedd för export. Exporten av tackjärn uppgick enligt handelsstatistiken till 78 146 ton år 1936 mot 64 768 ton år 1935. Importen ökade från 99 631 ton till ej mindre än 167 134 ton.

Ferrolegeringar.**Järnsvamp.**

Produktionen av ferrolegeringar steg under året från 42 817 ton till 43 976 ton eller med 2·7 %. Denna produktionssiffra är den högsta, som någonsin uppnåtts.

Produktionen av ferrolegeringar åren 1932—1936 i ton.

År	Kisel-järn	Kisel-metall	Kisel-alumi-nium-järn	Kisel-alumi-nium-mangan-järn	Kisel-mangan-järn	Kisel-krom	Man-gan-järn	Spe-gel-järn	Krom-järn	Vol-fram-järn	Molyb-den-järn	Vana-din-järn	Summa
1932	6 249	—	—	100	1 267	—	1 536	—	7 976	219	41	—	17 388
1933	8 273	—	—	—	2 465	—	1 243	—	10 156	242	74	—	22 453
1934	14 178	906	—	—	4 960	194	1 310	106	11 180	422	92	—	33 348
1935	14 930	935	153	—	6 109	—	2 874	239	16 004	1 134	415	24	42 817
1936	13 785	536	446	75	7 032	—	1 089	—	18 993	1 793	205	22	43 976

Nedanstående tablå innehåller uppgifter beträffande värde och försäljning av olika slags ferrolegeringar.

Ferrolegeringarnas värde och avsättning år 1936.

Olika slag av ferrolegeringar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			genom export	inom landet	Kronor
	Ton	Kronor	Ton		
Kiseljärn med högst 15 % kisel	1 351	146 746	639	712	146 746
” ” mer än 15 % kisel	12 434	2 726 793	8 928	3 335	2 690 893
Kiselmetall	536	324 229	531	5	324 229
Kiselaluminiumjärn	446	158 975	441	5	158 975
Kiselaluminiummanganjärn	75	17 722	75	—	17 722
Kiselmanganjärn	7 032	1 570 309	5 816	1 200	1 565 709
Manganjärn	1 089	335 085	348	712	329 685
Kromjärn	18 993	13 552 453	12 911	3 535	11 488 363
Volframjärn	1 793	7 760 200	1 402	391	7 760 200
Molybdenjärn	205	1 288 100	97	90	1 144 100
Vanadinjärn	22	496 000	12	10	496 000
Summa 1936	43 976	28 376 612	31 200	9 995	26 122 622
” 1935	42 817	26 514 332	32 603	8 181	24 933 453

Beträffande kromjärn och kiselmanganjärn bör observeras, att endast handelsfärdig, slutfärdig produkt ingår i de redovisade siffrorna. Produktionen av kiselkrom och råkrom har för 1936 ej medtagits bland ferrolegeringarna i tabellen, enär ifrågavarande produkter använts vid produktionen av andra ferrolegeringar vid det verk, där de framställes.

Redogörelseårets produktion av ferrolegeringar härrör från sammanlagt 47 ugnar. Den redovisade sammanlagda drifttiden utgjorde 11 341 dygn (resp.

40 ugnar och 10 149 driftdygn år 1935). I 1 ugn har dessutom under 111 dygn framställts 770 ton siemensit (eldfast material) med ett värde av 261 792 kronor.

Under året har i 1 ugn under 365 dygn tillverkats 11 060 ton järnsvamp med ett värde av 1 197 000 kronor (härav 275 ton sekunda järnsvamp med ett värde av 16 000 kronor), av vilka 4 440 ton ha angivits vara avsedda för export och 6 280 ton för försäljning inom landet. Under 1935 framställdes 8 816 ton järnsvamp med värdet 903 450 kronor, varav en mindre del efter nyare metoder i en ugn vid ett verk i mellersta Sverige.

Smidbara mellanprodukter.

Tillverkningen av vällmetall har under senare år gått tillbaka tämligen oavbrutet, och numera tillverkas endast en bråkdel mot tidigare. Under de fyra senaste åren märktes dock en oavbruten stegring i produktionen. Denna ökade, som framgår av nedanstående tabell, från 22 946 ton år 1935 till 24 758 ton eller med 7·9 %. Av sammanställningen å sid. 20 framgår, att under redogörelseåret endast ungefär två femtedelar av de befintliga, brukbara härdarna varit i användning.

Produktionen av smältstycken och råskenor åren 1932—1936.

År	Lancashiremetod	Andra härdmetoder	Summa smältstycken och råskenor	
	Ton	Ton	Ton	Värde i kr.
1932	8 080	707	8 787	1 505 089
1933	11 235	833	12 068	2 060 695
1934	15 250	1 688	16 938	3 015 094
1935	20 978	1 968	22 946	4 072 005
1936	23 856	902	24 758	4 458 404

Götmetallproduktionen överträffade 1935 års toppsiffra med 9·0 %. Ökningen faller främst på de olika slagen av martingöt samt på elektrostålgötmetall, vilket sistnämnda slag så gott som oavbrutet ökat efter 1919. Tillverkningen av surt martinstål visade den största procentuella ökningen. För surt bessemerstål redovisades däremot minskad tillverkning.

Produktionen av götmetall åren 1932—1936.

År	Bessemergötmetall		Martingötmetall		Degelstålgötmetall		Elektrostålgötmetall		Summa götmetall	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%	Ton	%	Ton	Värde i kr.
1932.....	57 168	10·8	349 720	66·2	222	0·1	121 168	22·9	528 278	69 322 520
1933.....	58 232	9·2	440 968	70·0	403	0·1	130 258	20·7	629 861	79 062 784
1934.....	105 029	12·2	591 492	68·6	667	0·1	164 599	19·1	861 787	113 538 580
1935.....	108 966	12·2	600 763	67·0	397	0·0	186 268	20·8	896 394	121 161 238
1936.....	110 237	11·8	660 417	67·6	483	0·0	206 221	21·1	977 358	137 787 878

I siffran för martingötmetall ingå 1 613 ton, som framställts i Brackelsbergsgn.

Av följande tvenne tablåer belyses dels framställningen av bessemer- och martingöt jämte skrotat gjutgods allt efter användningen av sur eller basisk infodring, dels fördelningen av sur och basisk martingöt samt elektrostål jämte skrotat gjutgods å kvalitetsprodukt och ordinär produkt. Beträffande upp-

gitterna för skrotat basiskt martingjutgods bör anmärkas, att ett verk, som tidigare redovisat sin produktion som kvalitetsprodukt, förklarar, att gjutgodset rätteligen bör rubriceras såsom ordinär produkt, varför 1936 års kvantitet förts under denna rubrik.

Fördelning av bessemer- och martingötmotellen efter olika infodringsmetoder åren 1934—1936.

Tillverkningar	1934		1935		1936	
	Sur	Basisk	Sur	Basisk	Sur	Basisk
	T o n					
Bessemergöt	11 784	93 245	20 886	88 080	15 942	94 295
Martingöt	208 268	375 100	197 061	394 364	225 021	426 707
Martingjutgods, skrotat	4 964	3 160	5 169	4 169	4 595	4 094
Summa	225 016	471 505	223 116	486 613	245 558	525 096
	696 521		709 729		770 654	

Fördelning av martingöt samt elektrostål jämte skrotat gjutgods efter kvalitet åren 1934—1936.

Tillverkningar	1934		1935		1936	
	Kvalitetsprodukt	Ordinär produkt	Kvalitetsprodukt	Ordinär produkt	Kvalitetsprodukt	Ordinär produkt
	T o n					
Martingöt, sur	204 751	3 517	194 030	3 031	224 459	562
Martingjutgods, skrotat, surt....	2 197	2 767	3 977	1 192	3 800	795
Martingöt, basisk	67 687	307 413	64 565	329 799	59 508	367 199
Martingjutgods, skrotat, basiskt..	1 258	1 902	1 347	2 822	78	4 016
Elektrostålgöt	98 564	57 580	124 064	52 388	129 480	66 875
Elektrostålgjutgods	4 405	4 050	5 123	4 693	6 892	2 974

Sedan 1929 har någon tillverkning av blåssteel eller oräckt brännsteel ej be-
drivits.

Vällmetall framställdes under 1936 vid sammanlagt 13 verk, götmetall vid 36. Följande sammanställning visar, i vilken omfattning befintliga härdar och ugnar utnyttjats.

	Använda	Sammanlagd drifttid Dygn	Ej använda men bruk- bara	Använda i % av samtliga redovisade
<i>Härdar för framställning av vällmetall:</i>				
Lanchashirehärdar	44	2 486	55	44
Vallonhärdar	4	209	5	44
Skrotsmålningshärdar	1	44	3	25
Summa härdar	49	2 739	63	43

	Använda	Sammanlagd drifftid Dygn	Ej använda men bruk- bara	Använda i % av samtliga redovisade
<i>Ugnar för framställning av götmetall:</i>				
Bessemerugnar: sura	7	714	3	70
basiska	4	323	—	100
Martinugnar: sura	28	6 744	8	78
basiska	34	8 322	6	85
Brackelsbergsgugnar	1	154	—	100
Degelstålsugnar	2	355	3	40
Elektriska ugnar: ljusbåge-	33	6 283	8	80
induktions-	8	1 512	1	89
Oljeugnar	1	25	—	100
Brännstålsugnar	—	—	2	—
Summa ugnar	118	24 432	31	79

Tablån visar, att medan i genomsnitt omkring 79 % av alla befintliga ugnar för götmetallproduktion begagnats under åtminstone någon del av redogörelseåret, låg motsvarande siffra för färskningshårdarna vid 43 %, oaktat att redovisningen på denna sistnämnda punkt troligen lider av en viss ofullständighet med avseende på ej använda men brukbara hårdar.

Smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål.

I tab. 4 redovisas produktionen år 1936 av stångjärn och -stål samt vissa andra smidda och pressade samt varmvalsade produkter, som, oberäknat i vissa fall omvällningar, framställts av förut ej vällda ämnen. I likhet med föregående år har därjämte i tabellen uppgivits värdet av manufakturvaror och mekaniska verkstadsprodukter, vilka blivit för avsalu framställda vid de i denna berättelse redovisade järnverken. Närmare specifikation av sistnämnda båda huvudslag av tillverkningar återfinnes i berättelsen om industri. Tabellen redogör sålunda, om ock delvis helt summariskt, för samtliga vid järnverken framställda mera förädlade produkter.

Som tillverkningarna av ämnesjärn och även i viss utsträckning andra av de redovisade produkterna, i den mån desamma ej som sådana exporteras eller gå till försäljning inom landet, ytterligare omvalsas till högre förädlade tillverkningar av smidesjärn och stål, hava i tab. 4 för undvikande av dubbelräkningar endast upptagits slutsummor för exporterat eller inom riket försålt smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål men ej för hela tillverkningen därav. Denna åtgärd utesluter ej, att i slutsumman för inom landet försålda tillverkningar gömma sig vissa dubbelräkningar, ty ett från ett verk till ett annat sålt parti kan av det senare verket hava ytterligare utvalsats. I vilken utsträckning dubbelräkningar av antydd art förekomma, låter sig emellertid ej utreda på grundval av den årliga produktionsstatistikens material.

I omstående tabell är att märka, att vissa i denna berättelse såsom rör redovisade produkter återfinnas i handelsberättelsen som ihåliga tubämnen. Ett verk har förklarat, att åtskillnad ej göres mellan varm- och kallvalsade rör i dess statistik, varför en del rör av senare slaget ingår i redovisningen såsom varmvalsade.

*Tillverkningen av smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål
åren 1934—1936.*

Varuslag	1934			1935			1936		
	Totala kvanti- teten	Därav för export	Värde å tillverk- ningarna 1 000 kr.	Totala kvanti- teten	Därav för export	Värde å tillverk- ningarna 1 000 kr.	Totala kvanti- teten	Därav för export	Värde å tillverk- ningarna 1 000 kr.
	Ton	%		Ton	%		Ton	%	
Stångjärn och -stål (exkl. stångjärnsav- hugg) m. m.	196 975	19·6	52 773	187 692	17·3	52 466	195 671	19·0	58 827
Billets, blooms och andra ämnen än tub- ämnen	549 281	0·4	81 801	583 102	0·4	87 448	640 408	0·8	108 062
Tubämnena, ihåliga ..	29 464	0·5	4 433	29 016	0·4	4 797	19 732	—	3 255
» massiva ..	36 017	4·6	4 844	35 247	4·6	5 231	27 132	0·7	3 731
Vinkeljärn, balkarm. m. (inkl. hjulband) ..	38 258	3·0	6 383	47 466	3·2	7 980	44 340	4·1	7 978
Järnvägsskenor	9 721	—	1 341	16 657	—	2 482	18 325	—	2 767
Skarvjärn och botten- plåtar	1 026	—	181	713	—	116	7 018	—	1 079
Axlar	1 598	5·4	356	1 741	5·1	446	2 106	17·6	534
Band-, söm- och annat finjärn (inkl. strips)	95 384	15·5	22 078	100 069	15·6	23 722	106 139	17·4	26 275
Valstråd	88 553	20·7	17 089	98 855	20·5	18 809	114 909	20·8	22 390
Rör	69 430	53·2	28 123	69 521	48·1	27 196	69 367	44·8	27 773
Grov- och mediumplåt	34 504	1·6	6 830	35 197	3·0	7 864	39 474	1·9	9 706
Tunnplåt	69 430	5·7	21 023	71 122	6·8	22 872	76 397	5·6	25 257
Stångjärnsavhugg och skrot	223 242	0·2	14 220	240 319	0·2	15 938	262 849	0·2	19 078

Av denna och följande tablå framgår, att framställningen av flertalet av de i denna avdelning redovisade produkterna under året visar större eller mindre ökning. I fråga om de viktigare slagen märkes sålunda ökning för valstråd med 16·2 %, grov- och mediumplåt med 12·2 %, järnvägsskenor med 10·0 %, billets, blooms och andra ämnen med 9·8 % samt band-, söm- och annat finjärn med 6·1 %. Produktionen av skarvjärn och bottenplåtar mångdubblades. Tillverkningen av tubämnena, såväl ihåliga som massiva, har däremot nedgått med ungefär en tredjedel, av vinkeljärn, balkar m. m. med 6·6 %. Sammanlagda kvantiteten vid järnverken producerat för direkt försäljning avsett smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål (stångjärnsavhugg och annat skrot ej inräknat) uppgick 1936 till 613 073 ton, medan kvantiteten år 1935 var 583 715 ton. Av de till avsalu redovisade smidda och pressade samt varmvalsade produkterna ha 20·1 % år 1936 mot 19·5 % år 1935 uppgivits vara avsedda för export.

Värdet av järnverkens avsaluproduktion av smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål samt gjutgoods, manufakturvaror och mekaniska verkstadsprodukter framgår av följande sammanställning.

Värdet av järnverkens avsaluproduktion av smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål m. m. åren 1934—1936.

	1934	1935	1936
	Kronor	Kronor	Kronor
Smitt och pressat järn och stål	8 409 172	9 794 460	10 306 463
Varmvalsat järn och stål:			
Ämnen	9 955 397	7 846 627	7 753 269
Grov- och mediumjärn	38 666 071	40 381 458	43 904 218
Finjärn	29 598 854	33 465 108	38 790 922
Rör	27 177 217	25 170 130	25 471 720
Plåt	24 544 574	26 588 116	29 883 932
Summa	129 942 113	133 451 439	145 804 061
Summa smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål	138 351 285	143 245 899	156 110 524
Manufakturvaror och verkstadsprodukter:			
Tackjärns- och metallgjutgods	3 187 675	3 537 997	3 536 656
Manufakturvaror av järn och stål	46 300 426	50 746 998	55 143 699
Maskingods och övriga verkstadsarbeten	47 779 739	59 579 707	58 819 605
Summa manufaktur och verkstadsprodukter	97 267 840	113 864 702	117 499 960

Totala redovisade värdet av järnverkens för avsalu avsedda tillverkningar av smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål, järn- och stålmanufaktur samt mekaniska verkstadsprodukter uppgick följaktligen för redogörelseåret till 273·6 milj. kronor mot 257·1 milj. kronor 1935 och 235·6 milj. kronor 1934. Häri ingår ej värdet av den relativt obetydliga avsalupost vid tillverkningen fallet skrot för omsmältning, som redovisas i tab. 4.

Andra malmer än järnmalm.

Den totala brytningen av s. k. ädlare malmer uppgick, såsom framgår av tab. 6 i tabellverket, under år 1936 till 336 327 ton direkt användbar malm av olika slag med ett sammanlagt värde av 9 670 910 kronor jämte 663 787 ton för anrikning avsedd produkt. Vid 11 anrikningsverk, varav ett även användes för järnmalmsanrikning, framställdes under redogörelseåret av 674 653 ton rågods 186 157 ton slig av skilda slag med ett sammanlagt värde av 12 131 470 kronor. Verken voro för anrikning av enbart annan malm än järnmalm i gång sammanlagt 63 348 timmar.

Under senare år har hela fångsten fördelat sig på de olika produkterna på sätt som framgår av följande sammanställning.

Produktionen av andra malmer än järnmalm åren 1932—1936 i ton.

	1932	1933	1934	1935	1936
Guldmalm	192 258	366 364	255 113	307 231	296 185
Silver- och blymalm	11 686	12 188	13 129	14 213	15 329
Kopparmalm	3 553	3 084	3 223	4 175	5 453
Manganmalm	4 728	6 222	6 312	7 228	6 359
Zinkmalm	46 034	46 335	54 909	59 617	64 635
Volframalm	—	—	—	—	67
Svavelkis	71 534	86 295	100 572	106 815	134 206
Grafitmalm	—	—	—	275	250

För flertalet malmer ha brytningssiffrorna sålunda ökat under året. Viktigaste undantaget är guldmalmen; procentuella nedgången i brytningskvantiteten är visserligen ej stor, men guldhalt i såväl den direkt användbara malmen som sligen var avsevärt lägre än 1935, varför guldinnehållet i malmerna nedgick betydligt jämfört med sistnämnda år, såsom framgår av nedanstående tabell. Svavelkisproduktionen, vilken var 25,6 % högre än år 1935, har endast överträffats åren 1917 och 1918.

Fördelningen av 1936 års fångst på direkt användbar malm och slig jämte malmernas värde visas av sammanställningen nedan.

	Direkt användbar malm		Slig		Summa användbar malm	
	Ton	Värde i kr.	Ton	Värde i kr.	Ton	Värde i kr.
Guldmalm	247 735	¹⁾ 8 600 000	48 450	¹⁾ 4 200 000	296 185	12 800 000
Silver- och blymalm	—	—	15 329	2 886 397	15 329	2 886 397
Kopparmalm	36	1 365	5 417	644 500	5 453	645 865
Manganmalm	3 921	73 897	2 438	142 014	6 359	215 911
Zinkmalm	—	—	64 635	3 522 479	64 635	3 522 479
Volframalm	—	—	67	150 000	67	150 000
Svavelkis	84 385	988 148	49 821	586 080	134 206	1 574 228
Grafitmalm	250	7 500	—	—	250	7 500

En i likhet med föregående år gjord reduktion av de ofta mycket olikvärdiga malmerna till innehållen ren metall har givit till resultat nedanstående kvantiteter.

	Guld kg	Silver kg	Koppar ton	Mangan ton	Volfram ton	Zink ton	Bly ton	Arsenik ton	Svavel ton	Grafit ton
I direkt användbar malm ..	3 741	14 507	5 404	1 180	—	—	—	23 312	32 066	65
» slig	1 184	14 716	2 699	1 109	37	34 289	9 671	—	24 948	—
Summa 1936	4 925	29 223	8 103	2 289	37	34 289	9 671	23 312	57 014	63
» 1935	5 616	25 996	6 388	2 704	—	31 684	8 867	24 418	43 078	69

I denna tabell har av svavel endast medräknats det, som ingår i såsom svavelkis redovisade malmer. I övriga malmer redovisas ett svavelinnehåll av 76 327 ton. Vidare tillkomma 254 ton järn, ingående i manganmalmssligen från Långban. Framför allt må dock erinras om att jämte de malmer, vilka här betecknats såsom manganmalmer (med tillsammans 2 289 ton ren mangan), flerstädes i mellansvenska bergslagen brytas järnmalmer med stundom mycket betydande manganhalt. Produktionen av dylika malmer uppgick under 1936 enligt tab. 1 och 2, i vilka manganhalterna för malmer och sliger med en uppgiven halt av minst 3 % redovisats, till 253 973 ton direkt användbar malm och 3 199 ton slig, tillsammans innehållande 15 272 ton ren mangan. Sammanlagt skulle alltså under redogörelseåret ha producerats åtminstone 17 561 ton mangan i olika slags malmer mot 16 918 ton år 1935.

Viktigast som exportvara av hithörande malmer är zinkmalm, varav under år 1936 utfördes 67 977 ton med ett värde av 3 628 996 kronor mot 59 939 ton året förut. Utförseln av silver- och blymalm uppgick till 16 405 ton med värdet 1 875 452 kronor mot 16 269 ton år 1935.

¹⁾ Framkalkylerat värde.

Andra metaller än järn samt diverse närstående bergverksprodukter.

De i följande sammanställning upptagna totalkvantiteterna ädlare metaller utgöra rikets årsproduktion oavsett tillverkningsställe och utgångsmaterial, medan i tabellavdelningens tab. 5 endast redovisas produkter, framställda vid de i denna berättelse under rubriken andra metallframställningsverk o. d. inräknade företagen.

Tillverkningen av andra metaller än järn m. m. åren 1932—1936.

Å r	Guld (ur malmer)	Silver		Platina (ur skrot)	Raffinadkoppar	
		Totala tillverk- ningen	Därav ur skrot		Totala tillverk- ningen	Därav ur skrot
	K i l o g r a m				T o n	
1932	15·1	3	3	1	3 289	151
1933	4 228·2	7 615	—	2	6 767	129
1934	7 852·64	16 165	—	2	8 108	254
1935	6 803·45	18 946	5	1	8 816	389
1936	5 102·18	18 302	4	1	10 244	697

Å r	Aluminium		Frisk- och raffinadbly (ur skrot)	Handels- och finzink (ur skrot)	Tenn (ur skrot)	Arsenik (vit)	Svavel
	Totala tillverk- ningen	Därav ur skrot					
	T o n						
1932	5	5	39	142	5	—	—
1933	9	9	3	206	22	861	634
1934	297	12	3	134	14	7 405	505
1935	1 835	18	5	307	23	6 350	11 687
1936	1 819	17	5	380	26	8 647	19 616

Även under år 1936 hade den brutna guldmalmen lägre guldhalt än närmast föregående år, varför den framställda guldquantiteten visat ytterligare minskning. Även silverproduktionen har minskat, om ock relativt obetydligt, medan för kopparproduktionen för fjärde året i följd noterats toppsiffra för ur malmer framställd metall; 1935 års siffra har överträffats med över 13 %. Aluminiumframställningen ur utländskt råmateriel var obetydligt lägre än under 1935. Någon framställning av bly och zink ur inhemska malmer har under de senaste åren ej ägt rum.

Vid anläggningar, inordnade i bergsberättelsens grupp andra metallframställningsverk o. d., framställdes 1936 förutom i sammanställningen ovan ingående fabrikat bl. a. vissa närstående tillverkningar, nämligen 191 ton kopparskarsten, 4 482 ton cementkoppar, 18 ton garkoppar, 197 ton råkoppar, 6 526 ton bessemerkoppar samt 154 ton blyslam (samtliga halvprodukter), vidare 188 ton raffinad(koppar-)slag samt 5 ton pulveriserad brunsten.

Stenkol, eldfast lera och klinkerlera.

Stenkolsproduktionen uppnådde under 1936 en kvantitet av 455 846 ton, vilket innebär en ytterligare ökning på 7.6 % i förhållande till 1935 och att produktionen är den största, som någonsin noterats. Produktionen utgör dock endast något över 7 % av landets totala stenkolskonsumtion, beräknad såsom summan av importöverskottet och den inhemska produktionen.

Produktionssiffrorna för eldfasta leror och klinkerlera, vilka — efter successiv nedgång åren 1931—1933 till ungefär endast en sjättedel av 1930 års siffror — under 1934 och 1935 visat avsevärd ökning, stego år 1936 med ytterligare 33.0 % resp. 67.0%.

Produktionen av stenkol och leror åren 1932—1936 i ton.

Å r	Stenkol	Därav stenkol			Eldfast lera	Klinkerlera
	Totala kvantiteten	N:o 1	N:o 2	N:o 3		
1932.....	333 076	179 385	121 051	32 640	63 628	9 689
1933.....	348 921	190 902	126 043	31 976	41 118	6 314
1934.....	415 226	213 322	144 787	57 117	56 369	7 951
1935.....	423 502	217 155	133 886	72 461	66 440	21 388
1936.....	455 846	231 110	131 968	92 768	88 345	35 725

Stenkolsproduktionen redovisas ovan fördelad på tre olika kvaliteter: n:o 1 med ett effektivt värmevärde av 4 800—5 600 värmeenheter och med askhalt till och med 13 %, n:o 2 med 3 900—4 600 värmeenheter och med askhalt från 14 till och med 35 % och n:o 3 med omkring 2 700 värmeenheter och med askhalt från 36 till och med 55 %.

Genomsnittliga brytningen under jord av berg, stenkol och lera per arbetare vid den alltmör rationaliserade driften utgjorde 1936 enligt sammanställningen nedan ej mindre än 954 ton mot 887 ton 1935.

År	Brytningsmängd berg, stenkol och lera under jord Ton	Antal arbetare under jord	Ton per arbetare
1935	630 819	711	887
1936	704 342	738	954

Den totala brytningsmängden är likväl större än vad ovanstående siffror utvisa, enär även betydande, merendels obestämbara, kvantiteter sandsten och skiffer brytas men kvarlämnas som fyllning i gruvorna.

Oarbetad sten och stenarbeten.

Stenindustrin, vars produktion sedan år 1930 för varje år t. o. m. år 1933 minskades, har för åren 1934—1936 haft att uppvisa bättre tillverknings-siffror än de närmast föregående åren. Produktionens tillverkningsvärde, som såväl år 1934 som år 1935 steg med 17 %, ökade år 1936 med ytterligare över 15 %, och antalet arbetstimmar ökades dessa år med resp. 6 %, 13 % och 18 %. Arbetarantalet steg med 12.3 % år 1936 mot 1.6 % år 1935. — Grovstensindustrin har nästan undantagslöst bättre produktionssiffror att uppvisa än år 1935. Gatsstensproduktionen år 1936, 340 479 ton, är sålunda mer än dubbelt

Stenbrottens och stenhuggeriernas avsaluproduktion länsvis år 1936.

L ä n	Granit och gnejs			Svarta och gröna graniter		Täljsten	Skiffer
	Blocksten o. krossad sten	Gatsten	Andra arbeten	Block- sten	Arbetad sten	Arbetad sten, alla slag	
	Ton	Kronor		Ton	Kronor		
Stockholms stad	25 170	—	37 857	—	10 841	—	—
Stockholms län	27 154	53 146	406 816	—	13 005	—	—
Uppsala län	30	3 480	25 380	—	1 200	—	1 100
Södermanlands län	—	1 500	72 343	—	600	—	—
Östergötlands län	3 239	19 772	162 280	—	9 104	—	—
Jönköpings län	13 490	25 371	164 832	4 751	137 203	—	600
Kronobergs län	60	5 925	92 795	10 225	465 082	—	—
Kalmar län	791	156 445	650 181	—	1 603 095	—	—
Blekinge län	6 892	824 275	286 817	8 604	278 502	—	—
Kristianstads län	160 149	76 794	190 732	29 430	140 457	—	—
Malmöhus län	405 390	2 200	385 653	—	62 648	—	5 050
Hallands län	30 910	155 047	299 591	—	8 280	—	—
Göteborgs och Bohus län	68 961	4 758 263	1 773 855	267	68 854	—	12 265
Älvsborgs län	39 145	56 026	232 519	—	139 790	—	1 600
Skaraborgs län	2 385	52 595	187 589	175	14 906	—	1 575
Värmlands län	16 661	63 251	178 258	—	5 000	—	4 000
Örebro län	112	2 597	67 050	—	650	—	274 300
Västmanlands län	15	9 760	54 900	—	950	—	13 995
Kopparbergs län	104	20 290	109 066	—	2 785	—	—
Gävleborgs län	22	17 769	115 370	—	1 500	—	1 130
Västernorrlands län	6 350	16 517	40 584	—	—	—	—
Jämtlands län	7 352	—	12 400	—	—	637 800	—
Västerbottens län	—	—	14 360	—	—	—	—
Norrbottnens län	3 317	2 500	22 126	—	—	—	—
Hela riket 1936	817 699	6 323 523	5 583 354	53 452	2 964 452	637 800	315 615
» » 1935	686 418	3 186 910	5 144 675	55 777	2 753 202	564 000	335 848

L ä n	Sandsten, kvartsit och flinta		Kalksten, dolomit och marmor				Fältspat	Kvarts
	Råsten o. krossad sten	Arbetad sten, alla slag	Råsten o. krossad sten	Kalkstensmjöl	Arbeten av			
					Kalksten och dolomit	Marmor		
	Ton	Kronor	Ton		Kronor		Ton	
Stockholms stad	—	260	—	—	57 998	578 103	—	—
Stockholms län	—	—	138	—	8 064	194 401	10 889	9 968
Uppsala län	—	—	347	—	—	10 000	—	—
Södermanlands län	—	—	2 104	—	9 500	1 085 123	—	165
Östergötlands län	11 573	25 925	3 635	—	174 265	836 980	504	710
Jönköpings län	—	—	—	—	5 978	33 137	—	—
Kronobergs län	—	—	—	—	—	70 000	—	—
Kalmar län	367	5 096	2 895	—	344 763	3 000	—	—
Gotlands län	—	171 200	629 461	8 790	33 334	139 975	—	—
Blekinge län	—	—	—	1 498	—	—	109	125
Kristianstads län	—	1 425	389	25 300	60 292	746	—	—
Malmöhus län	151 515	36 704	60 971	20 762	65 512	512 001	—	—
Hallands län	—	—	—	—	900	12 154	—	—
Göteborgs och Bohus län ..	—	—	—	—	—	524 460	7 727	15 810
Älvsborgs län	8 915	30 780	105	132	700	63 500	2 177	44 589
Skaraborgs län	769	1 890	7 087	—	318 388	19 248	—	—
Värmlands län	—	—	14 882	—	6 200	28 200	—	3 438
Örebro län	3 135	—	38 017	1 470	462 531	456 792	2 233	4 336
Västmanlands län	—	—	8 950	—	—	84 500	20 543	3 725
Kopparbergs län	219	18 800	25 304	9 596	5 865	12 700	50	6 393
Gävleborgs län	—	3 200	6 318	—	800	71 242	—	—
Västernorrlands län	—	—	—	—	—	18 740	—	—
Jämtlands län	—	—	6 129	—	366 400	—	—	—
Västerbottens län	—	—	—	—	—	21 108	—	—
Norrbottnens län	—	—	—	—	—	—	1 745	3 496
Hela riket 1936	176 493	295 250	806 732	67 548	1 921 490	4 776 110	45 977	92 755
» » 1935	178 718	228 558	789 382	71 739	1 916 548	4 447 956	39 822	80 441

så stor som 1935 års men dock avsevärt lägre än 1930 års siffra, 932 067 ton. Produktionen av storgatsten steg med 60 % och produktionen av smågatsten med över 150 %. En mindre del av smågatstenen utgjordes liksom år 1935 av maskinslagen sten. Exportsiffrorna för gatsten lågo under 1936 avsevärt högre än 1935 års siffror. Totalt uppgick exporten år 1936 till 180 674 ton mot endast 93 472 ton år 1935 och 169 604 ton år 1934 (708 172 ton år 1930). Nära tre fjärdedelar av 1936 liksom 1935 års export gingo till Nederländerna och Belgien. Kantstensproduktionen ökade från 42 888 ton år 1935 till 44 939 ton eller med nära 5 %. Tillverkningen av byggnadssten, som år 1935 minskade med en femtedel, nedgick med ytterligare 11 %, medan makadamtillverkningen steg med nära en femtedel jämfört med år 1935. Brytningen av blocksten av vanliga (röda och grå) graniter steg med 30 %, medan brytningsciffran för svarta och gröna graniter minskade med 4 %. Totala blockstensexporten ökade från 69 803 ton år 1935 till 70 615 ton år 1936. Värdesiffran för arbeten av kalksten och dolomit var tämligen oförändrad sedan 1935, medan värdet av marmorarbeten steg med över 8 % jämfört med detta år. Brytningen av såväl fältspat som kvarts ökade med ungefär 15 %.

Vid kalkbruken har under år 1936, vad den osläckta kalken beträffar, inträtt en ökning med 5 % i produktionen av periodiskt bränd kalk och med 9 % i produktionen av kontinuerligt bränd kalk sedan 1935. I motsats till år 1935 men i likhet med vad som varit fallet flertalet av de senaste åren har den kontinuerligt brända kalken fått sin procentuella andel av totala kalkmängden minskad. För periodisk bränning användes under redogörelseåret 579 fältugnar, kalkfyror och jordugnar samt för kontinuerlig bränning 79 schaktugnar och 5 ringugnar jämte 2 roterande brännugnar och 8 dolomitugnar. Uppgifterna om ugnarna avse liksom produktionsuppgifterna ovan framställningen vid de egentliga kalkbruken. För industriens eget behov brännes kalk vid en del sulfatmasse- och karbidfabriker samt sockerbruk. Produktionsciffrorna från dessa ha i not 2 till tab. 7 skilts ut ur totalkvantiteten. Vid sulfatmasse- och karbidfabrikerna redovisades 26 schaktugnar och 4 ringugnar, vid sockerbruken 23 schaktugnar.

Den på Kinnekulle bedrivna försöksverksamheten för utvinning av olja ur alunskiffer har under 1936 lämnat 453 ton råolja.

Till den årliga bergverksstatistiken insamlas alltjämt uppgifter rörande den totala brytningskvantiteten av vissa bergarter, men dessa data publiceras fr. o. m. 1928 års berättelse icke i tabellbilagan. För redogörelseåret äro dessa totala brytningsmängder följande: alunskiffer 299 170 ton (därav 283 192 ton till bränsle), täljsten 9 321 ton, sandsten 19 373 ton, lerskiffer 236 645 ton, flinta 12 347 ton, kalksten 2 900 280 ton (därav 113 573 ton kalkmargel, använd för cementfabrikation), marmor 14 136 ton, krita 24 820 ton samt kiselgur 5 153 kubikmeter.

B) Råmaterial och bränsle samt drivkraft.

Råmaterial och bränsle.

I vidstående tablå ha sammanställts uppgifter angående åtgången av vissa råmaterial inom järn- och metalltillverkningens olika huvudgrenar 1936, och äro här under rubrikerna tackjärn (elektrotackjärn i annan ugn), ferrolegeringar och götmetall även inräknade smärre kvantiteter råmaterial, vilka konsumerats för tillverkningen av dylika produkter vid några anläggningar, som ej äro hänförliga till bergverk.

Den stegrade verksamheten inom bergshanteringen har naturligen haft till

R Ä T T E L S E.

Å sid. 28 rad 23 uppfifrån står: — — — minskad.

skall vara: — — — ökad.

*Åtgången av vissa råmaterial vid järnverk samt andra metallframställningsverk
o. d. år 1936 i ton.*

Slag av framställning	Järnmalm	Järnmalmsslåg	Briketter	Sinter	Manganmalm	Andra malmer o. d.	Tackjärn	
			av järnmalmsslåg				träköls-	köks-
Tackjärn	161 662	32 646	7 323	756 299	1 281	—	61	350
därav vid framställning av:								
elektrotackjärn i masugn ..	53 769	6 045	—	34 550	¹⁾ 713	—	—	—
elektrotackjärn i annan ugn ..	—	—	—	—	—	—	61	350
kokstackjärn ..	26 399	216	—	372 686	—	—	—	—
annat tackjärn ..	81 494	26 385	7 323	349 063	²⁾ 568	—	—	—
Ferrolegeringar ..	129	762	—	—	³⁾ 14 805	⁵⁾ 53 883	—	—
Järnsvamp	—	15 615	—	—	—	—	—	—
Smältstycken och råskenor	—	—	—	—	—	—	27 094	—
Götmetsall	24 718	607	805	11	⁴⁾ 255	⁶⁾ 869	231 852	250 486
Övriga järnverksprodukter	—	—	—	—	¹⁾ 5	—	15 296	4 145
Andra metaller o. d.	—	—	—	—	—	⁷⁾ 445 175	—	—
Summa 1936	186 509	49 630	8 128	756 310	16 346	499 927	⁸⁾ 274 303	⁹⁾ 254 981
» 1935	257 493	75 210	12 507	619 329	19 748	554 099	259 084	214 491

Slag av framställning	Järnsvamp	Gjutjärnskrot	Smidesskrot			Ferrolegeringar	Slagg	Kalksten och dolomit	Kvarts	Elektroder
			eget	köpt						
				kvalitets-	ordinärt					
Tackjärn	—	4 477	1 173	—	46	109	11 926	93 922	503	452
därav vid framställning av:										
elektrotackjärn i masugn ..	—	357	6	—	—	—	¹⁰⁾ 1 882	13 351	113	397
elektrotackjärn i annan ugn ..	—	2 481	1 167	—	46	78	—	71	—	55
kokstackjärn ..	—	1 105	—	—	—	—	7 595	56 611	—	—
annat tackjärn ..	—	534	—	—	—	31	2 449	23 889	390	—
Ferrolegeringar ..	5	25	48	1	8 880	106	¹²⁾ 4 055	7 387	37 013	3 654
Järnsvamp	—	—	—	—	—	—	—	1 220	—	—
Smältstycken och råskenor	—	61	399	—	—	—	—	—	1	—
Götmetsall	5 201	33 166	271 823	27 090	243 738	16 838	¹³⁾ 496	46 684	30 628	867
Smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål ..	—	—	59	—	1 635	—	—	21	3 538	—
Övriga järnverksprodukter	6	17 636	302	287	237	257	—	277	¹⁴⁾ 725	9
Andra metaller o. d.	—	—	—	—	3 696	—	—	373	28 444	1 175
Summa 1936	5 212	55 365	273 804	27 378	¹⁰⁾ 258 232	17 310	16 477	149 884	100 852	¹⁵⁾ 6 157
» 1935	6 590	45 795	261 599	38 314	237 675	15 285	25 177	137 901	114 793	5 769

¹⁾ Inhemsk. — ²⁾ Inhemsk, varav 546 ton slig. — ³⁾ Därav 2 386 ton inhemsk malm och 552 ton inhemsk slig samt 11 867 ton utländsk malm. — ⁴⁾ Inhemsk, varav 228 ton slig. — ⁵⁾ Därav 50 637 ton krommalm, 156 ton molybdenmalm och 131 ton molybdenmalmslig, 2 923 ton volframalm, 2 ton magnesit samt 34 ton vanadinmalm (utländska). — ⁶⁾ Därav 626 ton krommalm och 235 ton volframalm (utländska) samt 8 ton inhemsk svavelkis. — ⁷⁾ Därav 1 854 ton inhemsk och 539 ton utländsk kopparmalmsslåg, 251 112 ton inhemsk guldmalm och 44 363 ton inhemsk guldmalmsslåg (även hållande silver, koppar, arsenik m. m.), 3 460 ton aluminiumoxid, 123 ton kryolit, 76 ton svavelkis samt 143 648 ton kisbränder (utländska). — ⁸⁾ Därav 224 585 ton blästertackjärn och 49 718 ton elektrotackjärn. — ⁹⁾ Därav 190 431 ton svenskt och 64 550 ton utländskt. — ¹⁰⁾ Därav 80 336 ton direkt importerat. — ¹¹⁾ Därav 1 376 ton manganslagg. — ¹²⁾ Därav 171 ton manganslagg, 3 ton volframslagg och 2 599 ton kromrik slagg. — ¹³⁾ Därav 27 ton vanadinslagg. — ¹⁴⁾ Därav 28 325 ton kvartsit. — ¹⁵⁾ Därav 2 798 ton kolektroder, 484 ton grafit elektroder och 2 875 ton elektrodmassa.

följd ökning i totala förbrukningen av råmaterial, ehuru en del förskjutningar ägt rum de olika slagen emellan. Vid framställningen av blästertackjärn — såväl koks- som träkols- — har användningen av sinter liksom åren 1934 och 1935 kraftigt ökat. Konsumtionen av styckemalm och slig har däremot starkt minskats. Vid elektromasugnarna ha förbrukningssiffrorna för såväl styckemalm och slig som sinter varit tämligen oförändrade sedan 1935. Förbrukningen av träkolstackjärn vid götframställningen har relativt minskats, och konsumtionen av kokstackjärn såväl absolut som relativt sett visat stegring. Järnsvampskonsumtionen har däremot minskat under år 1936. Vid legeringsverken har konsumtionen av manganmalm varit något lägre, av krommalm däremot högre än år 1935. Vid framställningen av guld- och silverhaltig bessemekoppar har förbrukningen av styckemalm minskats, medan sligförbrukningen var ungefär en och en halv gång så stor som 1935. Vid produktionen av götmetall redovisas ökad förbrukning av såväl träkols- som kokstackjärn, särskilt av sistnämnda slag, varav konsumtionen under året var större än av träkolstackjärn. Den ökade stålproduktionen har medfört ökad skrotförbrukning; av köpt kvalitetsskrot har konsumtionen visserligen minskat, men förbrukningen av direkt importerat ordinärt skrot ökade starkt. — Av de 78 ton ferrolegeringar, vilka använts vid tackjärnssmältning i annan ugn än masugn, äro 35 ton högprocentigt och 1 ton lågprocentigt kiseljärn, 30 ton manganjärn, 6 ton kromjärn och 6 ton fosforjärn; de 31 ton, som redovisas vid vanliga blästermasugnar, äro manganjärn; av de 106 ton, som redovisas vid framställning av ferrolegeringar, utgöra 83 ton högprocentigt kiseljärn och 23 ton kiselkalcium; de 257 ton ferrolegeringar, vilka i tablån redovisas under rubriken övriga järnverksprodukter, utgöra: 85 ton högprocentigt kiseljärn, 22 ton manganjärn, 143 ton kromjärn och 7 ton fosforjärn. — En närmare specifikation av vid götmetallframställningen åtgångna legeringar, enligt tabellen å sid. 29 utgörande 16 838 ton, samt metaller lämnas nedan.

<i>Ferrolegeringar:</i>	<i>Ton</i>	<i>Metaller:</i>	<i>Ton</i>
Fosforjärn	19	Aluminium	91
Kiselaluminiumjärn	9	Kobolt	29
Kiselaluminiummanganjärn	3	Koppar	32
Kiseljärn, hållande högst 15 % kisel ..	149	Nickel	1 295
” ” mer än 15 % kisel ..	3 271		
Kiselkalcium	38		
Kiselkromjärn	1		
Kiselmanganjärn	1 063		
Kromjärn	5 879		
Mangan- (och spegel-) järn	5 827		
Molybdenjärn	122		
Svaveljärn	1		
Titanjärn	18		
Vanadinjärn	42		
Volframjärn	396		

Förbrukningen av flertalet olika slag av ferrolegeringar visar större eller mindre ökning. Särskilt stor är ökningen liksom 1934 och 1935 för kromjärn, mangan- (och spegel-) järn samt kiselmanganjärn. Lågprocentigt kiseljärn och volframjärn visa även stor ökning i förbrukningssiffrorna. — Nickelförbrukningen har med undantag för år 1932 stigit de senaste åren, under 1936 resp. 1935 med ungefär 12 % och 40 % mot närmast föregående år. Aluminiumförbrukningen har likaledes stigit de senaste åren.

Förutom här redovisade förbrukade råmaterial ha bl. a. uppgivits åtgångna vid framställning av tackjärn 33 ton apatit, vid tillverkning av ferrolegeringar 632 ton bauxit, 79 ton flusspat, 18 ton kromoxid, 8 ton kalium

Bränslekonsumtionen vid bergverken år 1936.

	Stenkol (inkl. stybb och briketter)	Koks	Koks- stybb	Torv- bränsle	Träkol	Träkols- stybb
	T o n			Hektoliter		
Järngruvor	10 973	1 701	47 072	—	21 535	575 554
därav vid brikettering och sintring ..	1 126	56	39 726	—	7 850	559 896
Andra malmgruvor	397	1 594	—	—	802	—
Järnverk	418 890	247 252	28 631	457	16 647 934	48 646
vid framställning av:						
tackjärn	887	201 439	72	—	15 369 237	—
därav: elektrotackjärn i masugn ..	—	1 291	—	—	1 378 909	—
» i annan ugn	—	65	55	—	—	—
kokstackjärn	—	199 502	—	—	—	—
annat tackjärn	887	581	17	—	13 990 328	—
ferrolegeringar	74	4 003	22 941	—	369 853	50
järnsvamp	3 330	—	5 485	—	—	—
smältstycken och råskenor	414	—	—	—	700 073	—
götmetsall	144 929	5 974	238	415	146 989	1 605
smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål	241 851	18 019	10	42	81 732	7 119
Andra metallframställningsverk o. d. ...	55 486	36 773	—	—	5 960	—
Stenkolsgruvor	2 937	—	—	—	—	—
Stenindustriella anläggningar	49 030	11 904	—	9	2 789	—
Summa 1936	537 713	299 224	75 703	466	16 679 020	624 200
» 1935	527 039	264 472	70 476	412	16 463 326	611 032

	Ved i större stycken (kastved)	Annat trä- bränsle	Flytande bränsle	Gas- formiga bränslen	Alun- skiffer	Summa bränsle med reduktion till stenkol ¹⁾
	Kubikmeter	Ton	Ton	1 000 m ³	Ton	Ton
Järngruvor	8 904	28 819	369	14 627	—	79 576
därav vid brikettering och sintring ..	—	4 194	—	14 627	—	55 831
Andra malmgruvor	2 184	554	479	—	—	3 236
Järnverk	76 315	439 992	6 558	536 095	—	1 137 609
vid framställning av:						
tackjärn	433	—	1	283 136	—	516 296
därav: elektrotackjärn i masugn ..	—	—	1	—	—	24 798
» i annan ugn	—	—	—	—	—	126
kokstackjärn	—	—	—	281 946	—	251 769
annat tackjärn	433	—	—	1 190	—	239 603
ferrolegeringar	775	121	74	—	—	34 908
järnsvamp	—	—	—	—	—	9 089
smältstycken och råskenor	575	70	—	—	—	12 419
götmetsall	54 043	309 519	2 650	55 745	—	203 568
smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål	9 813	28 492	1 680	135 223	—	289 357
Andra metallframställningsverk o. d. ...	33	—	3 535	—	—	99 507
Stenkolsgruvor	—	—	9	—	—	2 952
Stenindustriella anläggningar	105 585	22 842	13 229	—	261 826	153 877
Summa 1936	193 021	492 207	²⁾ 24 179	³⁾ 550 722	261 826	1 476 757
» 1935	176 416	426 762	22 237	565 180	234 776	1 403 228

¹⁾ De använda reduktionstalen äro för: koks och koksstybb 1·05; torvbränsle 0·5; träkol och träkolsstybb 0·017; ved i större stycken 0·17; annat träbränsle 0·09; flytande bränsle: bensin 1·6, motor- och pannbrännolja samt fotogen 1·5; gasformiga bränslen: masugns gas 0·15, lysgas 0·72, koksugns gas 0·7; alunskiffer 0·2. — ²⁾ Därav 22 184 ton motor- och pannbrännolja, 544 ton fotogen samt 1 451 ton bensin. — ³⁾ I siffran 550 722 ingår masugns gas med 546 218, lysgas med 322 och koksugns gas med 4 182.

Träkolsförbrukningen vid verk med framställning av järn och stål år 1936.

L ä n	Träkol av skogs- och stubbved	Träkol av sågverksribb	Summa	Värde i kronor	Medel- värde per hl i kronor
	H e k t o l i t e r				
Stockholms län	168 685	506 060	674 745	556 665	0·83
Uppsala län	192 391	—	192 391	152 090	0·79
Södermanlands län	54 278	44 557	98 835	63 706	0·64
Östergötlands län	207 557	217 266	424 823	342 691	0·81
Kronobergs län	—	317	317	317	1·00
Blekinge län	—	8 269	8 269	4 962	0·60
Malmöhus län	1 200	—	1 200	1 000	0·83
Älvsborgs län	1 882	112 185	114 067	95 099	0·83
Värmlands län	1 783 435	403 604	2 187 039	1 971 095	0·90
Örebro län	1 816 176	1 529 532	3 345 708	2 589 168	0·77
Västmanlands län	3 392 071	700 383	4 092 454	3 111 762	0·76
Kopparbergs län	1 470 742	38 810	1 509 552	1 166 401	0·77
Gävleborgs län	3 871 754	33 580	3 905 334	3 027 355	0·78
Västernorrlands län.....	19 787	84 558	104 345	66 628	0·64
Norrbottens län	79 026	39 514	118 540	94 832	0·80
Hela riket	13 058 984	3 718 635	16 777 619	—	—
Värde i kronor	10 399 098	2 844 673	—	13 243 771	—
Medelvärde per hl i kronor	0·80	0·76	—	—	0·79

Tillverkningen av ugnskolade skogskol samt träkol av sågverksribb år 1936.

L ä n	Ugnskolade träkol av skogs- och stubbved	Träkol av sågverksribb		Summa	Värde i kronor	Medel- värde för denna produk- tion per hl i kronor
		Milkolade	Ugnskolade			
	H e k t o l i t e r					
Stockholms län	—	60 827	—	60 827	38 707	0·64
Uppsala län	—	54 946	—	54 946	39 822	0·72
Södermanlands län	—	85 829	110 580	196 409	134 482	0·68
Östergötlands län	—	301 114	—	301 114	181 239	0·60
Jönköpings län	—	228 620	—	228 620	109 573	0·48
Kronobergs län	—	47 767	—	47 767	28 278	0·59
Kalmar län	—	189 602	30 260	219 862	134 357	0·61
Kristianstads län	143 618	—	—	143 618	220 742	1·54
Skaraborgs län	—	4 007	—	4 007	2 259	0·56
Värmlands län	—	24 296	—	24 296	15 082	0·62
Örebro län	—	179 100	—	179 100	120 049	0·67
Västmanlands län	—	84 500	98 157	182 657	108 705	0·60
Kopparbergs län	325 832	254 766	593 837	1 174 435	835 020	0·71
Gävleborgs län	696 814	132 939	90 723	920 476	582 951	0·63
Västernorrlands län	—	2 800	2 000	4 800	2 900	0·60
Jämtlands län	54 013	104 961	—	158 974	97 711	0·61
Västerbottens län	—	14 678	—	14 678	9 140	0·62
Norrbottens län	—	14 110	—	14 110	7 709	0·55
Hela riket	1 220 277	1 784 862	925 557	3 390 696	—	—
Värde i kronor	913 303	1 103 133	652 290	—	2 668 726	—
Medelvärde per hl i kronor	0·75	0·62	0·70	—	—	0·68

perklorat samt 9 815 ton bränd kalk, vid produktion av götmetall 125 ton vanadintackjärn, 125 ton bessemerugnsbottnar, 23 416 ton bränd kalk, 1 ton molybdenkalk, 11 ton kalciummolybdat, 205 ton flusspat och 1 391 ton sandsten, vid tillverkning av smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål 549 ton sandsten samt vid metallframställningsverken 26 386 ton koksalt och 680 ton soda. Vid järnverken ha tillsammans redovisats en förbrukning av 12 350 ton kvarts-, kvartsit- och silikategel, 7 091 ton chamottetegel, 1 782 ton magnesit-tegel, 22 ton bränd magnesit, 191 ton magnesitmjöl och -grus samt 1 721 ton eldfast lera. Vid ett järnverk har redovisats såsom mellanstadium vid elektrostålproduktionen 63 006 ton bessemermetall, insatt flytande i ugnarna, vid ett annat 4 486 ton stål i flytande tillstånd överfört från ljusbågeugn till induktionsugn.

Slutligen må påpekas, att de under rubriken övriga järnverksprodukter vid järnverken redovisade kvantiteterna råmaterial icke göra anspråk på fullständighet.

Vid samtliga bergverk redovisades följande förbrukning av smörjmedel: maskin- och cylinderoljor 1 753 716 kg, smörjmedel för förbränningsmotorer, ång- och vattenturbiner samt kompressorer 160 171 kg, konsistensfett (inkl. kullagerfett) 332 406 kg samt övriga slag 274 465 kg. Förbrukningen av flota-tionsoljor redovisades med 186 157 kg, av transformatorolja med 85 082 kg samt av hårdningsoljor med 114 989 kg. Av flota-tionsoljor och transforma-torolja föreligga fullständigare uppgifter om förbrukningen än tidigare.

En allmän översikt över bergverkens förbrukning av bränsle 1936 lämnar ta-bellen å sid. 31, medan den första tablån över träkolsförbrukningen å sid. 32 är byggd på särskilda, specificerade uppgifter angående konsumtionen av träkol vid tillverkning av järn- och stålvaror. Att kvantitetssiffrorna i de båda tabellerna ej överensstämja, beror dels på olika beräkningssätt från uppgiftslämnarnas sida (t. ex. med resp. utan avstybbning), dels på att i sistnämnda tabell äro inräknade vissa kvantiteter träkol, förbrukade för tillverkning av bergverks-produkter vid några företag, som ej hänföras till bergverk, vilka kvantiteter jämte andra bränslemedel, som åtgått för dylik tillverkning vid anläggningar av denna kategori, även äro redovisade under rubrikerna tackjärn (elektro-tackjärn i annan ugn), ferrolegeringar och götmetall i tablån å sid. 31 (jfr sid. 28 angående råmaterial). I den andra tablån å sid. 32 lämnas ur den under arbete varande industriberättelsen uppgifter — delvis preliminära — länsvis för redovisad produktion av träkol. Några uppgifter om den mest be-tydande träkolstillverkningen, milkolningen i skogarna, insamlas ej, enär ifråga-varande kolning är att anse såsom hörande till skogsbruket. Att märka är, att de redovisade värdena för tillverkade resp. förbrukade träkol gälla tillverk-nings- resp. förbrukningsplatsen, varför i de sistberörda värdena ingå frakt och inköpskostnader m. m.

Siffrorna i tabellen å sid. 31 angående bränslekonsumtionen inom vissa sär-skilda grenar av järnindustrien samt vid brikett- och sinterframställningen äro också närmast baserade på avgivna specialuppgifter.

Bland de för brikettering och sintring upptagna bränslemedlen ingår även det bränsle, som åtgått vid tillverkning av briketter och sinter av purple-ore.

Medelinköpspriset för förbrukade träkol utgjorde, som synes, 79 öre per hl, vilket innebär en ökning med 4 öre per hl sedan 1935. År 1930 utgjorde me-delpriset per hl 97 öre.

I likhet med föregående år ha vissa beräkningar gjorts i syfte att erhålla ett enhetligt mått på bergverkens totala konsumtion av bränslemedel. Resultatet av dessa beräkningar framgår av sista kolumnen i tablån å sid. 31. Redo-görelseårets totala bränsleförbrukning skulle i enlighet härmed motsvara omkring 1 477 000 ton stenkol, d. v. s. representera ett värmevärde av c:a 9 900 miljarder

kalorier, vilket innebär en ökning på något mer än 5 % mot en ökning av 14 % föregående år. Givetvis kan ej vid detta slags beräkningar hänsyn tagas till det ganska växlande värmevärdet hos olika kvaliteter av ett och samma bränsleslag. Den erhållna totalsiffran kan regelbundet anses något för hög, enär de redovisade stenkolen vid här gjord beräkning genomgående anses betyda prima engelska kol, medan i verkligheten inom flera produktionsgrenar stenkol med betydligt lägre värmevärde förbrukas, såsom vid stenkolsbrytningen och järnsvampsframställningen, där nästan uteslutande svenska kol användas.

För de flesta grenar av bergshantering har naturligtvis den ökade verksamheten haft stigande bränslekonsumtion till följd. Absolut taget störst är denna ökning liksom de närmast föregående åren vid järnverken, där bränsleåtgången speciellt vid framställningen av kokstäckjärn, götmetall och valsverksprodukter visar stor ökning. Relativt visa järnverken ungefär samma ökning som bergverken i dess helhet. Järnverkens andel i totala bränsleförbrukningen utgjorde följaktligen under året liksom år 1935 77 %. Den för järngruvorna redovisade bränsleåtgången, som under 1936 ökat med nära 17 % mot året förut, användes till största delen vid sintringsverken (inkl. brikettering och sintring av purple-ore). Vid stenindustriella anläggningar har bränslekonsumtionen ökat med 9 %, medan stenkolsgruvorna även 1936 visade lägre förbrukningssiffror än närmast föregående år. Bränslekonsumtionen vid metallframställningsverken var totalt ungefär samma som år 1935. Som synes av tabellen, har konsumtionen av alla slag av bränslen utom gasformiga bränslen stigit under året. Största ökningen i bränslevärde räknat visar förbrukningen av koks, varav mer än två tredjedelar använts vid tackjärnsframställning. Av övriga slag uppvisa stenkol (liksom koks speciellt vid götframställningen), »annat träbränsle» och alunskiffer den största ökningen.

De vid tillverkning av träkols-koks-tackjärn förbrukade råvarorna och bränslemedlen äro i tabellerna å sid. 29 och 31 inräknade under rubrikerna elektrotackjärn i masugn och annat tackjärn. En närmare redogörelse för åtgången av bränsle och reduktionsmedel vid olika slag av tackjärnsframställning följer här nedan.

	Kvantitetsgrund och bränsleslag	Total- förbrukning	Medelförbrukning per ton tillverkat tackjärn
Elektrotackjärn i masugn: med enbart träkol ..	hl träkol	1 138 648	26·9 hl
» träkol-koks	{ " "	240 261	.
	{ ton koks	1 291	.
Elektrotackjärn i annan ugn	{ " "	65	.
	{ " koksstybb	55	.
Kokstäckjärn	ton koks	199 502	0·80 ton
Träkolstäckjärn i vanlig masugn	hl träkol	13 942 126	50·3 hl
Tackjärn i vanlig masugn: med träkol-koks	{ " "	48 202	.
	{ ton koks	557	.

Siffran för medelförbrukningen av träkol vid framställning av vanligt bläster-tackjärn har stigit till 50·3 hl per ton från 49·1 år 1935; siffran för medelförbrukningen vid framställning av elektrotackjärn har stigit från 22·1 till 26·9 hl per ton. Anmärkas bör, att förbrukningssiffrorna fr. o. m. årets redovisning skola avse »vagnskuberat mått före intagning i kolhus», medan siffrorna för tidigare år avse mått efter uppsättning. Medelförbrukningen av koks vid framställning av kokstäckjärn är samma som år 1935.

Å följande sida meddelas liksom i föregående berättelse en sammanställning över bergverkens konsumtion av elektrisk energi för elektrotermiska ändamål med fördelning på fem huvudrubriker.

	1 000 kWh
Tackjärnssmältning i elektrisk masugn	136 581
” ” ” annan elektrisk ugn.....	3 279
Smältning av ferrolegeringar.....	401 900
Stålsmältning	144 625
Elektrolys eller smältning av metaller	41 485
Summa	727 870

Totalsiffran steg under 1936 med 3·5 % jämfört med 1935; konsumtionen av elektrisk energi översteg dessa två år avsevärt de förut högsta förbruknings-siffrorna, för åren 1928—1930, då årskonsumtionen tämligen oförändrat uppgick till c:a 640 milj. kWh. Förbrukningen har ökat vid alla slag av tillverkningar, mest vid smältning av ferrolegeringar (11 milj. kWh) samt vid stålsmältning (7 milj. kWh). Av hela förbrukningen kom omkring 55 % (56 % år 1935) på ferrolegeringsframställning, 20 % (20 % år 1935) på stålsmältning, 19 % (19 % år 1935) på tackjärnssmältning samt 6 % (5 % år 1935) på smältning eller elektrolys av metaller.

Drivkraft.

En översikt över den under 1936 vid bergverken använda drivkraften meddelas i nedanstående tablå.

Av den för omedelbar maskindrift använda kraften, 459 147 hästkrafter, kommo nära två tredjedelar (62·5 %) på järnverken, medan gruvor, anriknings- och briketteringsverk tillsammans representerade över en fjärdedel (26·8 %). Av denna sistnämnda kraft, som synes utgörande 123 094 hästkrafter, användes för uppfordring och pumpning 29 019, för borrhning 19 695 och för andra ändamål 45 148 hästkrafter, varjämte vid anrikning redovisats 21 046 samt vid brikettering och sintring 8 186 hästkrafter.

Fördelningen av drivkraften på de särskilda länen framgår av tablan å sid. 36, vari redovisas det effektiva hästkrafttalet hos såväl de för omedelbar drift som de för drivande av elektricitetsgeneratorer använda motorerna.

Använda motorer och deras fördelning på olika slag av bergverk år 1936.

	Gruvor, anriknings- och briketterings- verk		Järnverk		Andra metall- framställnings- verk o. d.		Sten- industriella anläggningar		Summa hkr
	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	
För omedelbar ma- skindrift:									
Vattenhjul	1	5	12	429	—	—	2	45	479
Vattenturbiner	3	220	122	22 963	—	—	2	65	23 248
Ångmaskiner	4	315	10	7 850	—	—	32	794	8 959
Olje- och gasmotorer..	18	471	4	270	—	—	155	3 645	4 386
Elektriska motorer ..	3 719	122 083	13 140	255 393	1 529	17 520	2 057	27 079	422 075
Summa 1936	3 745	123 094	13 288	286 905	1 529	17 520	2 248	31 628	459 147
” 1935	3 492	118 703	11 864	278 164	1 490	17 843	2 099	29 846	444 556
För elektrisk gene- ratordrift:									
Vattenturbiner	53	9 085	150	211 803	—	—	1	900	221 788
Ångmaskiner	—	—	6	1 170	—	—	—	—	1 170
Ångturbiner	3	925	11	20 452	1	1 900	1	7	23 284
Olje- och gasmotorer..	4	680	7	5 330	—	—	3	395	6 405
Summa 1936	60	10 690	174	238 755	1	1 900	5	1 302	252 647
” 1935	62	11 025	178	225 135	2	1 915	6	1 377	239 452

Drivkraftens fördelning länsvís år 1936.

L ä n	Vatten- hjul	Vatten- tur- biner	Ång- maski- ner	Ång- tur- biner	Olje- och gas- mo- torer	Summa primär- motorer	Elek- triska motorer
Hästkrafter							
Stockholms stad	—	—	—	—	—	—	293
Stockholms län	—	—	250	375	65	690	2 169
Uppsala län	100	1 740	—	300	50	2 190	10 489
Södermanlands län	—	2 515	—	2 850	4 739	10 104	10 436
Östergötlands län	70	3 230	100	3 450	328	7 178	11 380
Jönköpings län	—	—	—	—	230	230	602
Kronobergs län	—	—	—	—	205	205	1 059
Kalmar län	—	—	85	—	255	340	2 674
Gotlands län	—	—	—	—	65	65	2 134
Blekinge län	25	1 740	540	—	221	2 526	4 366
Kristianstads län	20	—	469	—	627	1 116	5 421
Malmöhus län	5	—	155	7	480	647	11 088
Hallands län	—	—	—	—	—	—	3 084
Göteborgs och Bohus län	—	25	85	—	1 135	1 245	2 280
Älvsborgs län	—	1 800	—	—	123	1 923	13 208
Skaraborgs län	—	—	—	—	118	118	1 291
Värmlands län	180	100 875	150	—	—	101 205	31 406
Örebro län	—	34 756	425	7 827	237	43 245	41 136
Västmanlands län	59	15 660	455	875	180	17 229	43 779
Kopparbergs län	—	76 208	6 000	—	365	82 573	100 583
Gävleborgs län	20	5 587	1 415	5 700	600	13 322	58 135
Västernorrlands län	—	—	—	—	20	20	21
Jämtlands län	—	900	—	—	120	1 020	1 199
Västerbottens län	—	—	—	1 900	243	2 143	23 774
Norrbottnens län	—	—	—	—	385	385	41 068
Hela riket 1936	479	245 036	10 129	23 284	10 791	289 719	422 075
» » 1935	479	230 001	16 698	24 884	10 471	282 533	401 475

C) Arbetsgivare och personal.**Arbetsgivare.**

Fördelningen av de under 1936 i gång varande bergverken efter olika kategorier av arbetsgivare framgår av nedanstående tablå. Under rubriken annat bolag hava förts företag, som av stärbhusdelägare drivits i bolag, samt intressentskap och sådana föreningar av antingen aktiebolag sinsemellan eller aktiebolag jämte enkla bolag eller enskilda personer, som icke för det ifråga-varande företags drift bildat särskilt aktiebolag.

Bergverkens fördelning efter arbetsgivare år 1936.

	Bergverk, vid vilka rörelsen bedrivits av										Summa	
	enskild person		aktie- bolag		annat bolag		ekonomisk förening		kommun		staten	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Järngruvor	—	—	63	90·0	7	10·0	—	—	—	—	—	—
Andra malm- gruvor	1	5·0	14	70·0	3	15·0	—	—	—	—	2	10·0
Järnverk	—	—	70	98·6	1	1·4	—	—	—	—	—	—
Andra metallfram- ställningsverk o. d.	1	20·0	4	80·0	—	—	—	—	—	—	—	—
Stenkolsgruvor ..	—	—	6	100·0	—	—	—	—	—	—	—	—
Stenindustriella anläggningar ..	175	31·4	292	52·3	54	9·7	21	3·8	14	2·5	2	0·3
Summa 1936	177	24·2	449	61·5	65	8·9	21	2·9	14	1·9	4	0·6
» 1935	170	23·3	451	61·7	71	9·7	21	2·9	12	1·6	6	0·8

För möjliggörande av jämförelser med berättelserna före 1921 års, i vilka berättelser fältspats- och kvartsbrotten redovisades tillsammans med gruvorna, må nämnas, att antalet fältspats- och kvartsbrott, ingående i det anförda antalet stenindustriella anläggningar, uppgick till 19. Totala antalet av de fältspats- och kvartsbrott, vilkas brytning ingår i den redovisade produktionen (jämför vad å sid. 8 sagts), var 50.

Personal.

Den under redogörelseåret vid bergverksföretagen anställda förvaltningspersonalen redovisas i följande tabell.

Bergverkens förvaltningspersonal år 1936.

	Företagsledare (verkställande direktör, disponent, för- valtare etc.)		Teknisk förvaltnings- personal (före- tagsledaren oräknad)		Kontors- personal inkl. lager- bokhållare o. d.		Resande i fir- mans tjänst	Summa
	Män	Kvin- nor	Män	Kvin- nor	Män	Kvin- nor	Män	
Järngruvor (inkl. anriknings- och briketteringsverk)	27	—	262	—	167	15	—	471
Andra malmgruvor (inkl. anrikningsverk)	8	—	85	3	49	1	—	146
Järnverk	64	—	1 848	25	1 460	362	20	3 779
Andra metallframställningsverk o. d.	3	—	153	22	30	5	—	213
Stenkolsgruvor	5	—	32	—	16	3	—	56
Stenindustriella anläggningar	146	1	277	—	183	52	94	753
Summa 1936	253	1	2 657	50	1 905	438	114	5 418
» 1935	247	1	2 418	39	1 754	371	116	4 946

I den för de stenindustriella anläggningarna uppgivna förvaltningspersonalen ingår fältspats- och kvartsbrottens ifrågavarande personal med 5 manliga företagsledare, 8 manliga tekniker samt 3 kontorister, varav 1 manlig och 2 kvinnliga.

Inom stenindustrin har redovisats 244 manliga firmainnehavare (enskilda personer eller delägare i andra bolag än aktiebolag), vilka haft sin huvudsakliga sysselsättning inom resp. företag men varken inräknats bland förvaltningspersonalen eller arbetarpersonalen.

Av omstående tabell framgår, att sammanlagda antalet vid bergverken under 1936 sysselsatta arbetare uppgick till 57 774, varav 57 536 män och 238 kvinnor. Av de manliga arbetarna voro 2 600, av de kvinnliga 19 under 18 år. Av samtliga arbetare kommo nära tre femtedelar (58,0 %) på järnverken, medan de stenindustriella anläggningarna representerade över en femtedel (21,6 %).

Beträffande uppgifterna om personal (samt drivkraft och bränsle) vid järnverken torde observeras, att dessa ej överensstämmer med de uppgifter, som i industriberättelsen lämnas under rubriken verk för framställning av järn och stål. Anledningen är, att under rubriken järnverk i föreliggande berättelse även ingår en del verk, vilka vid sidan av järnframställning huvudsakligen driva järnmanufaktur- eller verkstadsrörelse och fördenskull i industriberättelsen förts under sistnämnda grupper.

Utöver ovan redovisade arbetare vid stenindustriella anläggningar voro en del arbetare sysselsatta vid fältspats- och kvartsbrott, stenbrott och stenhuggerier samt kalkbruk, som ej anses vara av industriell storlek men vilkas

produktion dock medtagits i tab. 7 (se sid. 8 i denna och 1931 års berättelse). Antalet av dessa arbetare var för redogörelseåret 1 504 män över och 15 under 18 år, av vilka resp. 92 och 4 voro anställda vid fältspats- och kvartsbrotten. Av dessa hava 47 män över 18 år, varav 2 vid fältspats- och kvartsbrotten, betecknats såsom hjälparbetare.

Antal bergverksarbetare och arbetstimmar med fördelning efter skilda slag av bergverk år 1936.

	Män		Kvinnor		Summa arbetare			Utgjorda arbetstimmar
	över 18 år	under 18 år	över 18 år	under 18 år	Män	Kvinnor	Tillsammans	
Järnmalsbrytning.....	6 595	240	29	—	6 835	29	6 864	14 386 887
därav hjälparbetare o. d.	1 577	104	6	—	1 681	6	1 687	3 660 078
Järnmalsanrikning	428	12	—	—	440	—	440	954 921
Brikettering och sintring	317	8	—	—	325	—	325	707 909
Annan malm brytning.....	1 422	49	25	1	1 471	26	1 497	3 214 104
därav hjälparbetare o. d.	435	16	23	1	451	24	475	1 025 975
Anrikning av annan malm	230	1	—	—	231	—	231	553 931
Järnverk	31 232	2 110	137	17	33 342	154	33 496	76 120 776
därav hjälparbetare o. d.	5 127	381	—	—	5 508	—	5 508	12 392 559
Andra metallframställningsverk o. d.	1 402	31	5	—	1 433	5	1 438	3 329 841
därav hjälparbetare o. d.	413	20	5	—	433	5	438	1 053 823
Stenkolsbrytning	1 003	2	4	—	1 005	4	1 009	2 180 301
därav hjälparbetare o. d.	81	1	3	—	82	3	85	199 573
Fältspats- och kvartsbrytning	274	34	8	—	308	8	316	635 065
därav hjälparbetare o. d.	44	1	2	—	45	2	47	68 688
Andra stenindustriella anläggningar	12 033	113	11	1	12 146	12	12 158	23 128 226
därav hjälparbetare o. d.	1 161	7	—	—	1 168	—	1 168	2 510 678
Samtliga bergverk 1936	54 936	2 600	219	19	57 536	238	57 774	125 211 961
» » 1935	50 744	2 354	392	26	53 098	418	53 516	113 778 830

Förutom dessa egentliga bergverksarbetare sysselsattes under redogörelseåret en del arbetare med framställning av bergverksprodukter vid företag, vilkas verksamhet till vida övervägande delen faller inom andra produktionsgrenar, vadan ifrågavarande arbetare endast redovisas i den allmänna industriberättelsen. För framställning av tackjärn (i annan elektrisk ugn än masugn), stål och ferrolegeringar redovisas sålunda 310 manliga arbetare, varav 5 under 18 år. Av dessa arbetare ha 14 över och 1 under 18 år betecknats såsom hjälparbetare. För framställning av den i not 2 till tab. 7 redovisade kalken har uppgivits en arbetarpersonal av 172 män över 18 år vid sockerbruken samt 197 män över och 1 man under 18 år vid sulfatmassefabrikerna m. m. Av de sistnämnda ha 15 män över och 1 man under 18 år angivits såsom hjälparbetare.

En mera detaljerad redovisning av den vid gruvbrytningen, inberäknat fältspats- och kvartsbrytningen, sysselsatta arbetarpersonalen lämnas i tablån å följande sida.

Arbetspersonal vid malm-, stenkols- och mineralbrytning år 1936.

	Underjordsbrytning		Dagbrytning		Annat arbete i dagen			
	M ä n				M ä n		K v i n n o r	
	över 18 år	under 18 år	över 18 år	under 18 år	över 18 år	under 18 år	över 18 år	under 18 år
Järnmalsbrytning.....	3 051	2	596	—	2 948	238	29	—
Annan malmbrytning.....	665	—	39	—	718	49	25	1
Stenkolsbrytning.....	738	—	9	—	256	2	4	—
Fältspats- och kvartsbrytning.....	16	—	128	—	109	34	8	—
Summa 1936	4 470	2	772	—	4 031	323	66	1
» 1935	3 983	2	813	4	3 869	266	58	2

Med det egentliga brytningsarbetet, varvid uteslutande manlig arbetskraft användes, sysselsattes sålunda under redogörelseåret 5 244 män, av vilka 4 472 eller 85·3 % hade sin verksamhet förlagd under jord. Förhållandevis mest förekommer underjordsarbete, som synes, vid stenkolsbrytningen samt vid brytning av annan malm än järnmalm, minst i fältspats- och kvartsbrotten. Vid granit-, kalkstens- o. d. stenbrott förekommer icke underjordsbrytning i någon nämnvärd omfattning.

I tabblån, som följer å nästa sida, redovisas den inom bergshanteringens olika huvudgrenar sysselsatta arbetspersonalen, fördelad länsvis.

Bland de olika länen stod liksom åren 1931—1935 Kopparbergs län främst, närmast följt av Örebro och Gävleborgs län (resp. 15·8 %, 14·0 % och 11·8 % av hela arbetarantalet). I fjärde och femte rummen kommo Västmanlands och Värmlands län (8·8 % resp. 8·8 %).

De flesta länen redovisa en större eller mindre ökning av arbetarantalet, vilken ökning är särdeles påfallande i den mellansvenska bergslagen, där såväl antalet gruvarbetare som järnverksarbetare liksom år 1935 starkt ökat. Västerbottens län har minskat arbetarantal såväl vid gruvor som vid metallframställningsverk. I Norrbottens län har den fortsatta återhämtningen för gruvbrytningen ånyo medfört ökning i arbetarantalet. För de inom stenindustrin mera betydande länen ha siffrorna för arbetarantalet ökat. Relativt störst är ökningen för Blekinge län, men även Göteborgs och Bohus län samt Hallands län uppvisa stor ökning i siffrorna för antalet sysselsatta arbetare. I omstående tabell har Göteborgs och Bohus län liksom de senaste åren intagit sjätte platsen (år 1930 andra och åren 1931—1933 fjärde) ifråga om arbetarantalet.

I redogörelsen här ovan äro ej medtagna arbetare, sysselsatta med upptagning och rengöring av sjömalmer, under redogörelseåret utgörande 7 män över 18 år i de småländska länen, för vilka redovisats tillsammans 142 utgjorda arbetstimmar.

Bergverkens arbetare länsvis år 1936.

L ä n	Järn- gruvor	Andra malm- gruvor	Järn- verk	Andra metall- fram- ställ- nings- verk o d.	Sten- kols- gruvor	Sten- industri- ella an- lägg- ningar	Samtliga bergverk	
							År 1936	År 1935
Stockholms stad	—	—	—	—	—	80	80	74
Stockholms län	74	—	35	—	—	257	366	350
Uppsala län	147	4	648	—	—	38	837	816
Södermanlands län	189	—	1 220	—	—	449	1 858	1 647
Östergötlands län	—	53	1 690	—	—	344	2 087	1 946
Jönköpings län	—	6	—	1	—	137	144	143
Kronobergs län	—	—	33	—	—	252	285	240
Kalmar län	15	—	—	95	—	733	843	756
Gotlands län	—	—	—	—	—	685	685	638
Blekinge län	—	—	656	—	—	1 068	1 724	1 239
Kristianstads län	—	—	—	—	328	880	1 208	1 202
Malmöhus län	39	—	62	297	681	942	2 021	2 079
Hallands län	—	—	157	—	—	264	421	359
Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	—	3 303	3 303	2 865
Älvsborgs län	—	—	1 720	—	—	148	1 868	1 761
Skaraborgs län	—	—	120	—	—	1 184	1 304	1 148
Värmlands län	248	74	4 660	—	—	93	5 075	4 964
Örebro län	1 223	332	5 785	—	—	735	8 075	7 246
Västmanlands län	642	—	4 196	—	—	265	5 103	4 899
Kopparbergs län	2 501	494	5 808	61	—	243	9 107	8 224
Gävleborgs län	112	—	6 669	—	—	30	6 811	6 418
Västernorrlands län	—	4	—	—	—	18	22	17
Jämtlands län	—	—	—	—	—	247	247	250
Västerbottens län	—	690	—	984	—	50	1 724	1 864
Norrbottens län	2 439	71	37	—	—	29	2 576	2 371
Hela riket 1936	7 629	1 728	33 496	1 438	1 009	12 474	57 774	—
» » 1935	6 870	1 645	31 356	1 552	988	11 105	—	53 516

D) Fyndigheters förvärvande och försvar.

Mutsedlar. Antalet under 1936 utfärdade mutsedlar uppgick, såsom framgår av följande sammanställning, till 792 mot 683 år 1935. Tabblån visar även fördelningen av under redogörelseåret utfärdade mutsedlar på dels nyupptäckta och förut inmutade fyndigheter, dels olika slag av malmanledningar.

Antal mutsedlar utfärdade under år 1936.

		Mutsedlar gällande följande malmer och andra inmutningsbara mineral												
		Järnmalm	Guldmaln	Kopparmaln	Manganeln	Bly-, silver- och zinkmaln	Nickelmalm	Tennmaln	Titanmaln	Molybdänmaln	Volframmaln	Krommaln	Arsenikmaln	Summa
Å nyupptäckta fyndigheter	70	6	43	1	46	—	8	—	23	—	—	44	111	65
Å förut inmutade fyndigheter	146	2	107	1	30	—	—	3	28	1	3	—	50	4
Summa 1936	216	8	150	2	76	—	8	3	51	1	3	44	161	69
» 1935	125	25	261	6	73	1	—	3	9	—	—	2	144	34

Redovisningen är så till vida summarisk, som mutsedel i åtskilliga fall utfärdats å flera än det eller de mineral, under vilkas rubrik den återfinnes å sid. 40. Dessa fall äro ifråga om nyupptäckta fyndigheter med avseende på mutsedlar gällande järnmalm: 18 järn-, koppar-, bly- och zinkmalm; guld- och silvermalm; kopparmalm: 16 koppar-, bly- och zinkmalm; bly-, silver- och zinkmalm: 1 bly- och kopparmalm; manganmalm: 1 mangan- och järnmalm. Beträffande förut inmutade fyndigheter ha i tablån redovisats under mutsedlar gällande järnmalm: 10 järn-, koppar-, bly- och zinkmalm; guld- och silvermalm; kopparmalm: 1 koppar- och svavelkis, 1 koppar- och zinkmalm samt 48 koppar-, zink- och blymalm; molybdenmalm: 2 molybden-, koppar- och blymalm; svavel- och magnetkis: 4 svavel- och magnetkis jämte zink-, bly- och kopparmalm. Under svavel- och magnetkis ha upptagits de mutsedlar, 2 resp. 1, som utfärdats å sulfidmalmer.

Tilldelade utmål. Enligt 21 § i gruvstadgan skall för inmutad fyndighet, då fyndigheten är blottad och prov å malmen erhållits, ett visst utmål anvisas, innefattande det utrymme på marken, varinom gruvägaren sedermera har rätt att med andras uteslutande bedriva arbetet. Jämlikt denna bestämmelse ha under 1936 anvisats 39 utmål, varav 15 för koppar-, 12 för järn-, 2 för järn-, bly- och koppar-, 1 för järn- och zink-, 1 för järn- och mangan-, 3 för zink-, 4 för bly- och zinkmalm samt 1 för silver- och blymalm. Närmast föregående år anvisades 24 utmål.

Sättet för arbetsskyldighetens fullgörande. För bevarande av rätten till ett utmål måste inom detsamma utföras en viss kvantitet arbete varje år eller under vissa omständigheter flera års arbetskvantitet på ett år, s. k. försvarsarbete, bergsöverstyrelsen dock obetaget att meddela gruvägare, som innehar flera intill varandra gränsande utmål, tillstånd att, så länge de av honom fortfarande innehavas, få under ett eller flera år genom arbete inom något eller några av utmålen fullgöra arbetsskyldigheten för dem alla. Har arbetsskyldigheten fullgjorts för tre år och utmål blivit gruvan tilldelat, kan gruvägaren i stället för försvarsarbete betala en årlig avgift av 50 kronor eller erhålla vilostånd.

Tablån nedan, som även visar de olika sätt, på vilka arbetsskyldigheten fullgjorts, ger vid handen, att rätten till erhållna utmål och koncessionerade områden 1936 bevarats i 4 116 utmål och i 16 enligt lagen den 28 maj 1886 koncessionerade områden. Dessutom har arbetsskyldigheten fullgjorts vid 45 sjömalmsutmål, därav genom arbete under året vid 25 samt genom arbete

Sättet för bibehållande av äganderätt till utmålen år 1936.

	Utmål med arbetsskyldigheten fullgjord					Utmål under vilostånd	Summa utmål
	genom arbete under året			genom arbete under föregående år	genom erläggande av avgift		
	med	utan	i närgränsande utmål				
	malm-(stenkols-) fängst						
Järngruvor	255	31	451	72	790	1 259	2 858
Andra malmgruvor.....	50	47	79	96	232	437	941
Stenkolsgruvor.....	19	—	87	—	—	227	333
därav områden koncessionerade enl. lagen den 28 maj 1886	6	—	7	—	—	3	16
Summa 1936	324	78	617	168	1 022	1 923	4 132
» 1935	293	61	659	155	1 052	1 884	4 104

under ett föregående år vid 20, varjämte arbetsskyldigheten fullgjorts genom arbete under året vid 1 grönstensutmål i Kalmar län.

Under redogörelseåret hava 13 utmål anmälts sönade.

Beviljade vilostånd. Antalet utmål, för vilka vilostånd eller förlängning därav beviljats att träda i kraft vid redogörelseårets utgång eller fr. o. m. den 1 januari 1937, utgjorde 284. För 256 av dessa beviljades jämlikt 44 § i gällande gruvstadga vilostånd av bergmästarne, medan för de övriga 28 förlängt vilostånd beviljades av bergsöverstyrelsen. För 1935 voro motsvarande siffror resp. 511, 409 och 102. Av ovannämnda antal 256 avsågo 220 järnmalm, 2 manganmalm, 19 kopparmalm, 1 zinkmalm, 6 bly- och silvermalm, 2 bly-, sva-vel- och magnetkis, 2 arsenikmalm, 2 grafitmalm samt 2 kalksten.

Résumé.

Le tableau suivant présente des données sommaires concernant la production des industries extractives et métallurgiques en Suède, en 1936.

Aperçu des industries extractives et métallurgiques en 1936.

	Nombre d'établissements	Personnel		Force motrice: chevaux		Valeur de vente des produits Mille couronnes
		admini- stratif	ouvrier	directement employée pour les machines et les appareils	employée pour ali- menter des générateurs électriques	
Mines de fer	70	471	7 629	97 214	9 400	120 390
Autres mines de minerais métallifères	20	146	1 728	19 636	1 290	21 667
Usines de fer	71	3 779	33 496	286 905	238 755	383 435
Autres usines pour la production de métaux, etc.	5	213	1 438	17 520	1 900	40 886
Mines de houille	6	56	1 009	6 244	—	4 684
Etablissements pour l'industrie de la pierre	558	753	12 474	31 628	1 302	46 454
Totaux 1936	730	5 418	57 774	459 147	252 647	577 516
» 1935	731	4 946	53 516	444 556	239 452	513 122

Il ressort du tableau ci-dessus, que l'ensemble des industries extractives et métallurgiques a pendant l'année 1936 révélé une activité encore plus marquée. La valeur de vente des produits qui pendant les années 1934 et 1935 a augmenté de 37 % et 17 % respectivement, a accru encore de près de 13 % relativement à celle de l'année précédente. Cette augmentation se rapporte à toutes les branches principales des industries en question sauf aux « autres usines pour la production de métaux, etc. », et elle a paru déjà en 1935, pourtant à des degrés très différents. Elle a été la plus grande pour les mines de fer avec une augmentation de plus de 45 %, ensuite viennent de fait les usines de fer mais l'augmentation a été relativement plus grande pour l'industrie de la pierre et pour les mines de houille.

Le nombre des ouvriers a augmenté de près de 8 % mais reste cependant toujours au-dessous des chiffres pour les années 1929 et 1930. Le nombre des ouvriers a augmenté pour tous les groupes sauf pour les usines pour la production de métaux, etc. L'augmentation a été grande pour les usines de fer, l'industrie de la pierre et les mines de fer. Dans l'industrie de la pierre, où le nombre des ouvriers a successivement diminué pendant les années 1930—1934, il a augmenté de 12,3 % contre 1,6 % l'année 1935. — Le nombre total des heures de travail a augmenté de 113,8 millions 1935 à 125,2 millions.

La production de *minerai de fer*, qui n'a pas moins augmenté que de 41,8 % par rapport à 1935, se répartit de la manière suivante:

	1935		1936	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Minerai directement utilisable ..	7 169 539	66 087	10 221 566	98 690
Schlich	763 315	6 254	1 028 039	9 069
Total	7 932 854	72 341	11 249 605	107 759

Surtout du schlich mais aussi en partie du minerai directement utilisable ont été agglomérés les produits suivants:

	1935		1936	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Briquettes	11 573	201	8 557	149
Sinters	715 082	10 186	829 955	12 201

L'exportation de minerais de fer a augmenté de 7 554 701 tonnes, en 1935, à 10 976 246 tonnes.

La production de *minerai de fer limoneux*, aujourd'hui d'un rendement minime, n'a été que de 9 tonnes en comparaison de 17 tonnes, en 1935.

La production de *fonte* en 1936, 587 760 tonnes, présente une augmentation de 3·2 % par rapport à 1935.

La quantité totale des *ferro-alliages* a augmenté de 42 817 tonnes, en 1935, à 43 976 tonnes, en 1936.

La production d'*éponge de fer* était de 11 060 tonnes en comparaison de 8 816 tonnes, en 1935.

La production de *fer et de lingots soumis à l'affinage au bas foyer* fait voir les chiffres suivants:

	1935		1936	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Massiaux et fer ébauché	22 946	4 072	24 758	4 458
Lingots	896 394	121 161	977 358	137 788
dont Bessemer	108 966	8 958	110 237	8 969
» Martin	600 768	71 760	660 417	81 322
» acier fondu au creuset	397	97	483	129
» » de fusion électrique..	186 268	40 346	206 221	47 368

Les chiffres concernant les produits principaux de *fer et d'acier en barres et d'autres ouvrages* ont été:

	1935		1936	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Fer et acier en barres (battu, gros et médium)	187 692	52 466	195 671	58 827
Billettes et blooms et autre fer ébauché	583 102	87 448	640 408	108 062
Ébauches de tubes, creuses.....	29 016	4 797	19 732	3 255
Ébauches de tubes, pleines.....	35 247	5 231	27 132	3 731
Fer d'angle, à T, etc. et autre fer façonné (gros et médium)....	47 466	7 979	44 340	7 978
Autre fer gros (rails, essieux, etc.)	19 111	3 044	27 449	4 380
Fer feuillard, carillon et autre fer fin (incl. strips)	100 069	23 722	106 139	26 275
Fil laminé en boucles.....	98 855	18 809	114 909	22 390
Tuyaux laminés et étirés à chaud	69 521	27 196	69 367	27 773
Tôles fortes et médium.....	35 197	7 864	39 474	9 706
Tôles minces	71 122	22 872	76 397	25 257
Déchets de fer	240 319	15 938	262 849	19 078

Les *minerais autres que ceux de fer* présentent les chiffres suivants:

	1935		1936	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Minerai d'or.....	307 231	14 000	296 185	12 800
» d'argent et de plomb ..	14 213	1 968	15 329	2 886
» de cuivre.....	4 175	380	5 453	646
» » manganèse	7 228	238	6 359	216
» » zinc	59 617	3 049	64 635	3 522
» » wolfram.....	—	—	67	150
Pyrite de fer.....	106 815	1 180	134 206	1 574
Graphite	275	6	250	8

Les quantités des principaux métaux autres que le fer, produites en Suède, ont été:

	1935		1936	
	Kilogrammes	Mille couronnes	Kilogrammes	Mille couronnes
Or	6 803·45	29 595	5 102·18	22 241
Argent.....	18 946	1 535	18 302	1 045
	Tonnes		Tonnes	
Cuivre	8 816	5 942	10 244	8 408
Aluminium	1 835	3 279	1 819	3 231
Arsenic (blanc)	6 350	1 000	8 647	1 349

L'exploitation des gisements de *houille* présente le résultat suivant:

	1935		1936	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Houille	423 502	3 965	455 846	4 211
Argile réfractaire	66 440	280	88 345	316
Argile de klinker	21 388	94	35 725	157

Les *pierres dégrossies, concassées, taillées et polies* et les *autres ouvrages en pierre* présentent les chiffres suivants:

	1935		1936	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Granit et gneiss, blocs bruts et macadam	686 418	2 508	817 699	2 927
pavés	170 086	3 187	340 479	6 324
dalles et bordures de trottoirs	42 888	1 277	44 939	1 446
pierres de construction, non polies ou sculptées.....	12 885	836	11 503	812
autres ouvrages.....	10 441	3 031	10 852	3 325
Granit dit noir ou vert, en blocs	55 777	3 162	53 452	3 073
pierres ouvrées.....	4 938	2 773	5 347	2 964
Pierre ollaire, blocs bruts et ouvrages, toutes espèces.....	6 063	674	7 146	772
Schiste, pierre brute et ouvrages, toutes espèces	2 971	339	2 791	318
Grès, quartzite et silex pyromaque, pierre brute et cassée, pierres ouvrées.....	183 739	886	182 020	960
Pierre à chaux et dolomite, pierre brute, cassée et moulue	861 121	3 190	873 677	3 333
pierres de construction et autres ouvrages.....	17 709	1 917	20 694	1 921
Marbre, en blocs et pierres ouvrées	11 723	4 573	6 006	4 923
Feldspath, non moulu	39 822	510	45 977	576
moulu	8 815	321	10 822	349
Quartz, non moulu	80 441	515	92 755	558
moulu	8 683	203	8 691	197
	hl		hl	
Chaux calcinée, non éteinte	5 627 957	10 870	6 046 371	11 974
éteinte.....	197 573	318	217 718	352
	Tonnes		Tonnes	
Craie et farine fossile	21 639	1 345	22 092	1 355
Autres ouvrages	—	31	—	43

Tab. 1. Uppfordringen ur

	1	2	3	4	
	G r u v o r (gruvfält)	Antal dagar, var- under gruvan arbetats	Totala kvantiteten utfraktat berg och malm		
			Under jord	I dagbrott	
			T o n		
1	Stockholms län	—	53 016	22 039	
2	<i>Valö socken</i> : Rörbergsgruvan, äldre varp	74	—	—	
3	<i>Häverö socken</i> : Herrängsfältet:				
4	Eknäsgruvan	291	49 767	—	
	Evagruvan	295	3 249	22 039	
5	Uppsala län	—	106 353	—	
6	<i>Alunda socken</i> : Rambällsfältet (Gamla Rambälls-, Hargs-, Karl- Ols-, Hammarins- och Hälsingegruvorna), äldre varp	297	—	—	
7	<i>Dannemora och Films socknar</i> : Dannemora gruvors odalutmål:				
8	Sveagruvan	43	14 409	—	
9	Mellanfältet	74	26 811	—	
	Diamantgruvan	180	65 133	—	
10	Södermanlands län	—	128 231	—	
11	<i>Sköldinge socken</i> : Kantorps gruvfält (Östra, Västra och Nya Kantorpsgruvorna samt Vilhelminagruvan) ..	293	127 324	—	
12	Ramstafältet (Oskarsgruvan), äldre varp				
13	<i>Gåsinge socken</i> : Älgsjöbacksfältet (Myrgruvan)	49	907	—	
14	Värmlands län	—	179 993	—	
15	<i>Färnebo socken</i> : Persbergs odalfält:				
16	Skärstötén	302	14 885	—	
17	Magnetén och Storgruvan				17 850
	Alabama				47 217
18	Långbansfältet (Stor-, Sandelins- och Hyttsjö- gruvorna)	300	10 477	—	
19	<i>Nordmarks socken</i> : Tabergs gruvor	297	45 655	—	
20	Finnmosse gruvor	297	26 117	—	
21	Nordmarks gruvor	297	17 792	—	
22	Örebro län	—	949 537	27 623	
23	<i>Nora socken</i> : Stribergs gruvfält:				
	Övra Kärrgruvorna samt Kil- och Långgruvorna }	300	106 974	—	
24	Åsbobergsgruvan				
25	Komministergruvan, äldre varp				12 827
26	Svartbergsgruvan, äldre varp				—
27	Rödbergsfältet	245	12 572	—	

¹⁾ Genom magnetisk sovring; därav ur äldre varp från Evagruvan 1 416 ton. — ²⁾ Genom magnetisk
⁴⁾ Därav ur äldre varp 720 ton. — ⁵⁾ Därav ur äldre varp 12 438 ton. — ⁶⁾ Mullmalm. — ⁷⁾ Genom magne-
— ⁹⁾ Därav genom magnetisk sovring 5 082 ton, av vilka 4 320 ton ur äldre upplag; härtill kommer 1 087

järngruvorna år 1936.

5	6	7	8	9	10	
Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock-, vask- och magnetiskt sovråd malm	Nettoförsälj- ningsvärde fritt banvagn eller fartyg å den direkt användbara malmen	Den producerade direkt användbara malmens genomsnittshalt av			Erhållen anriknings- malm	
		järn	fosfor	svavel		
T o n	Kronor	%			T o n	
—	—	—	—	—	55 847	1
—	—	—	—	—	5 562	2
}	—	—	—	—	1) 50 285	3
	—	—	—	—		4
81 646	653 168	—	—	—	64 307	5
—	—	—	—	—	64 307	6
2) 10 776	86 208	50	0·004	0·058	}	7
3) 20 055	160 440	51	0·004	0·038		8
2) 50 815	406 520	51	0·004	0·029		9
9 161	53 339	—	—	—	127 550	10
4) {	770	59·5	0·025	0·01	5) 127 550	11
	6 615	33·6	0·026	0·01		12
	2) 1 410	50·5	0·004	0·014		13
	366	57·3	0·102	0·075		14
48 775	387 902	—	—	—	114 190	15
2) 2 686	26 857	55·52	0·005	0·003	2) 6 175	16
2) 3 121	28 088	55·47	0·005	0·005	2) 10 549	17
2) 7 916	63 327	52·9	0·008	0·004	2) 24 567	18
2 070	22 268	58	0·008	0·012	3 402	19
{	2) 12 065	54·82	0·006	0·018	2) 14 102	20
	6) 7 130	61·52	0·008	0·01		21
	2) 12 909	52·7	0·005	0·083		22
	2) 878	47·8	0·009	0·046		23
552 411	4 013 908	—	—	—	259 384	24
{	58 598	52·8	0·011	0·002	}	25
	941	64·8	0·014	spår		26
	4 299	61·3	0·022	0·003		27
	3 611	54·3	0·02	0·002		28
—	—	—	—	—	2 063	29
—	—	—	—	—	1 624	30
{	99	63	0·005	0·03	}	31
	2) 11 696	59	0·005	0·1		32

sovring. — 3) Genom magnetisk sovring; härtill kommer 964 ton övermalm med ett värde av 7 712 kr. — tisk sovring; därav ur äldre varp 9 000 ton. — 5) Genom magnetisk sovring; därav ur äldre varp 21 000 ton. ton övermalm.

	1	2	3	4
	<i>Nora socken:</i> Pershyttefältet:			
1	Övre fältet	292	29 197	—
2	Nedre fältet	238	22 230	—
3	Pershytte-Berggruvfältet (Gropatorps- och Pershytte-Berggruvorna)	296	60 357	—
4	Bergsängsfältet (Västra Åsagruvan), äldre varp..	86	—	—
5	<i>Vikers socken:</i> Dalkarlsbergs gruvfält (Odalfältet samt Vasa- och Nya Vrettagruvorna)	300	122 184	—
	<i>Hjulsjö socken:</i> Ösjöbergsfältet:			
6	Kärr-, Ösjöbergs- och Västra Kolningsbergsgruvorna	292	32 834	—
7	Salbogravan, äldre varp			
8	<i>Hällefors socken:</i> Sirsjöbergsfältet (Stora Sirsjöbergs-, Sikfors- och Mossteggruvorna)	250	40 877	—
9	<i>Ljusnarsbergs socken:</i> Stållbergsfältet (Kejsarschaktet samt Kungs-, Drottning- och Kejsarinnegruvorna)	288	107 539	—
10	Hagggruvfältet (Hag- och Östra Hagggruvorna)	288	26 772	—
11	Sköttgruvfältet (Skött- och Nya Karlsgruvorna)	295	23 360	—
12	Stora Krigstjärnsgruvan samt Krigstjärns Sjögruva, äldre varp	68	—	—
	Bastkärnsfältet:			
13	Bastgruvan	284	78 476	—
14	Bastkärns Fältgruva	190	1 766	—
15	Östra Bastkärnsgruvan	6	53	—
16	<i>Guldsmedshytte socken:</i> Stripa odalfält (Stripa-, Ottes-, Nya Ottes-, Backolles-, Ris-, Björknäs-, Tvilling- och Kilgruvorna)	300	261 457	—
17	Kampagravan	152	6 774	—
18	<i>Ramsbergs socken:</i> Blankafältet (Blanka gruvor samt Pojk- och Elzviksgruvorna)	300	3 288	27 623
19	Västmanlands län	—	528 699	9 370
	<i>Skinnskattebergs socken:</i> Riddarhytte odalutnål:			
20	Bäcke-, Hag- och Pellegruvorna	287	91 569	—
21	Höjdgruvan			
22	Källfallsfältet (Valdemars- och Grundbergsgruvorna)	294	77 943	—
23	<i>Norbergs socken:</i> Risbergsfältet (Bond- och Rännilsgruvorna)	287	19 005	—
	Kallmorbergsfältet:			
24	Lilla Kallmoragravan	287	17 735	—
25	Kallmoragravan, äldre varp			
26	Morbergsfältet (Gamla Måns-, Norra Örling-, Mor-, Örling- och Tyskgruvorna)	295	117 053	—
27	Norrbergsfältet (Tremännings- och Nygruvorna)	220	18 772	—
28	Getbacks- och Röbergsfälten (Stora och Västra Åsgruvorna)	294	62 409	9 370
	Klackbergsfältet:			
29	Gröndalsgruvan	257	6 981	—
30	Storgruvan			
31	Nya Kolningsbergsfältet (Stads- och Strandgruvorna)	238	7 297	—

¹⁾ Därav genom magnetisk sovring 19 843 ton. — ²⁾ Därav genom sovring i kombinerat sovringsverk kommer 14 008 ton övermaln. — ³⁾ Malmen höll även 5.52 % mangan. — ⁴⁾ Malmen höll även 3.95 % ton. — ⁵⁾ Malmen höll även 5 % mangan. — ⁶⁾ Malmen höll även 3.81 % mangan. — ⁷⁾ Malmen höll även 14) Därav ur äldre varp från Blanka gruvor 283 ton. — ¹⁵⁾ Därav genom magnetisk sovring 74 052 ton samt 17) Därav genom magnetisk sovring 50 398 ton samt ur äldre varp 5 560 ton. — ¹⁸⁾ Därav ur äldre varp höll även 4.1 % mangan. — ¹⁹⁾ Malmen höll även 4.5 % mangan. — ²⁰⁾ Delvis oskrädd malm. — ²¹⁾ Mal-

5	6	7	8	9	10	
25 948	155 688	49.5	0.016	0.007	—	1
—	—	—	—	—	¹⁾ 22 230	2
²⁾ { 25 487 6 423 81	194 740	{ 45 38 64.1	0.016 0.016 ³⁾	0.002 0.002 0.048	3 777	3
{ 674 25 283 1 155	6 700 217 400 9 200	60.7 55.5 57	0.029 0.05 0.168	0.005 0.008 0.003	—	4
5 321	63 852	60	0.006	0.01	⁴⁾ 11 278	5
—	—	—	—	—	28	7
⁴⁾ 623	8 099	59.7	0.005	0.012	⁴⁾ 18 713	8
⁵⁾ 78 815	788 150	⁶⁾ 50.5	0.006	0.025	—	9
⁴⁾ 16 375	163 751	⁷⁾ 51	0.006	0.26	—	10
⁴⁾ 23	230	52.6	0.01	0.092	⁸⁾ 29 884	11
1 980	20 810	⁹⁾ 41	0.015	0.36	4 000	12
⁴⁾ { 23 864 24 600 15 640	380 668	{ ¹⁰⁾ 48.1 ¹¹⁾ 43.9 ¹²⁾ 34.9	0.007 0.006 0.009	0.228 0.253 0.263	—	13
{ 56 149 159 760 2 934	1 327 843	{ 40 51 65	0.013 0.007 0.013	0.015 0.015 0.005	16 315	14
—	—	—	—	—	¹³⁾ 7 596	15
2 032	22 430	63.5	0.01	0.01	¹⁴⁾ 27 349	16
116 314	897 711	—	—	—	425 830	17
⁴⁾ 2 055	17 000	60	0.005	0.2	¹⁵⁾ 75 506	18
⁴⁾ 4 385	28 000	50	0.005	0.1	¹⁶⁾ 73 940	19
⁴⁾ 16 750	201 000	58	0.005	0.05	¹⁷⁾ 55 958	20
—	—	—	—	—	19 005	21
—	—	—	—	—	17 735	22
—	—	—	—	—	740	23
50 237	301 422	48	0.017	0.005	63 695	24
7 688	46 128	48.5	0.019	0.005	10 263	25
—	—	—	—	—	¹⁸⁾ 66 890	26
5 990	56 905	¹⁹⁾ 45	0.005	0.19	—	27
4 072	40 720	²⁰⁾ 45.5	0.003	0.12	—	28
{ 3 155 261	34 160	{ ²¹⁾ 44.7 ²²⁾ 47	0.004 0.003	0.1 0.06	—	29
²³⁾ 2 666	15 729	²⁴⁾ 40	0.004	0.1	—	30

14 740 ton. — ³⁾ Analys ej utförd. — ⁴⁾ Genom magnetisk sovring. — ⁵⁾ Genom magnetisk sovring; härtill mangan. — ⁶⁾ Därav genom magnetisk sovring 22 492 ton; ur äldre varp från Skötte- och Karlsgruvorna 7 604 även 3.62 % mangan. — ¹²⁾ Malmen höll även 4.31 % mangan. — ¹³⁾ Därav ur äldre varp 1 225 ton. — ur äldre varp 1 454 ton. — ¹⁶⁾ Därav genom magnetisk sovring 56 106 ton samt ur äldre varp 17 834 ton. — 2 258 ton. — ¹⁹⁾ Malmen höll även 3.5 % mangan. — ²⁰⁾ Malmen höll även 4.3 % mangan. — ²¹⁾ Malmen men höll även 4 % mangan.

	1	2	3	4
1	<i>Norbergs socken</i> : Gamla Kolnbergersfältet (Uddevalla- och Persgruvorna)	238	23 384	—
2	Malmkärra- och Västra Malmkärragruvorna....	295	5 249	—
3	Östra och Västra Stortäktgruvorna	55	6 147	—
4	Kopparbergs län	—	3 526 429	233 549
	<i>Stora Tuna socken</i> : Idkerbergsfältet:			
5	Voxna-, Bråfalls-, Bergmästare-, Väg- och Magnetgruvorna	292	362 519	—
6	Herrgruvan	292	87 257	—
7	Tuna Hästbergersfältet (Räms Vattugruva, Hins-, Vatt-, Strimm- och Fixgruvorna)...	292	149 538	—
8	<i>Silvbergs socken</i> : Hästhagbergs Fly- och Smedjegruva	300	14 008	—
9	<i>Säters socken</i> : Bispbergsfältet (Stor- och Gräsgruvorna)	290	30 228	—
10	<i>Garpenbergs socken</i> : Östra och Västra Smältarmossgruvorna....	300	32 176	—
11	Intrångets gruvor (Ofreds-, Stjälk-, Viks-, Netzel- och Oxbergsgruvorna)	300	140 471	—
12	<i>Grangärde socken</i> : Grängesbergs exportfält	293	1 837 995	233 549
13	Risbergersfältet	291	341 838	—
	<i>Ludvika socken</i> : Blötbergersfältet:			
14	Kalvgruvan	247	214 917	—
15	Flygruvan	260	¹⁴⁾ 61 238	—
	Fredmundbergersfältet:			
16	Jordgruvan	2	42	—
17	Nya Kolbottengruvan (Täktgruvan)	166	2 312	—
18	Ickorrgruvan	299	52 846	—
19	Lekombergersfältet (Lekombergs- och Höjdgruvorna)	301	133 141	—
20	<i>Ludvika stad</i> : Hillängsgruvan	282	60 103	—
	<i>Norrbärke socken</i> : Nybergersfältet:			
21	Källgruvan	67	4 222	—
22	Kanalgruvan	47	1 578	—
23	Bråt- och Långgruvorna, äldre varp		—	—
24	Gävleborgs län	—	103 295	—
25	<i>Torsåkers socken</i> : Nyängsfältet (Nyängsgruvan).....	295	96 405	—
26	Storstrecksfältet (Storstrecksgruvan)	262	3 560	—
27	Lapphagsgruvan	290	3 330	—

¹⁾ Malmen höll även 4·1 % mangan. — ²⁾ Malmen höll även 4·5 % mangan. — ³⁾ Delvis oskrädd 26 628 ton. — ⁷⁾ Denna malm har erhållits vid ett kombinerat sovringsverk. — ⁸⁾ Malmen höll även 8 % kombinerat sovringsverk 6 421 ton. — ¹¹⁾ Genom magnetisk sovring; därav ur äldre varp 634 ton. — ¹²⁾ Genom sovringsverk. — ¹⁵⁾ Apatit. — ¹⁶⁾ Härav 625 ton oarbetad sylta, som lagts i lager. — ¹⁷⁾ Malmen höll även

5	6	7	8	9	10	
$\left\{ \begin{array}{l} 9\ 788 \\ 998 \\ 3) 8\ 269 \\ — \\ — \end{array} \right\}$	$\begin{array}{l} 107\ 860 \\ 48\ 787 \\ — \\ — \end{array}$	$\left\{ \begin{array}{l} 1) 44\cdot7 \\ 2) 47 \\ 4) 40 \\ — \\ — \end{array} \right\}$	$\begin{array}{l} 0\cdot004 \\ 0\cdot003 \\ 0\cdot004 \\ — \\ — \end{array}$	$\left\{ \begin{array}{l} 0\cdot1 \\ 0\cdot06 \\ 0\cdot1 \\ — \\ — \end{array} \right\}$	$\begin{array}{l} — \\ 5) 9\ 587 \\ 6) 32\ 511 \\ — \\ — \end{array}$	$\begin{array}{l} 1 \\ 2 \\ 3 \end{array}$
2 056 269	19 444 494	—	—	—	622 984	4
$\begin{array}{l} 7) 202\ 388 \\ 7) 50\ 668 \end{array}$	$\begin{array}{l} 1\ 825\ 000 \\ 456\ 000 \end{array}$	$\begin{array}{l} 63\cdot4 \\ 62\cdot2 \end{array}$	$\begin{array}{l} 0\cdot6 \\ 0\cdot59 \end{array}$	$\begin{array}{l} 0\cdot005 \\ 0\cdot005 \end{array}$	$\begin{array}{l} — \\ — \end{array}$	$\begin{array}{l} 5 \\ 6 \end{array}$
$\begin{array}{l} 2\ 363 \\ 9) 9\ 550 \end{array}$	$\begin{array}{l} 21\ 000 \\ 95\ 500 \end{array}$	$\begin{array}{l} 8) 38 \\ 58 \end{array}$	$\begin{array}{l} 0\cdot015 \\ 0\cdot004 \end{array}$	$\begin{array}{l} 0\cdot34 \\ 0\cdot01 \end{array}$	$\begin{array}{l} 95\ 751 \\ — \end{array}$	$\begin{array}{l} 7 \\ 8 \end{array}$
$\begin{array}{l} 10) 14\ 719 \\ — \end{array}$	$\begin{array}{l} 147\ 192 \\ — \end{array}$	$\begin{array}{l} 65 \\ — \end{array}$	$\begin{array}{l} 0\cdot007 \\ — \end{array}$	$\begin{array}{l} 0\cdot01 \\ — \end{array}$	$\begin{array}{l} — \\ 11) 23\ 314 \end{array}$	$\begin{array}{l} 9 \\ 10 \end{array}$
$\begin{array}{l} 12) 27\ 810 \\ 13) 1\ 255\ 433 \end{array}$	$\begin{array}{l} 214\ 137 \\ 12\ 679\ 877 \end{array}$	$\begin{array}{l} 54 \\ 60\cdot4 \end{array}$	$\begin{array}{l} 0\cdot008 \\ 0\cdot92 \end{array}$	$\begin{array}{l} 0\cdot9 \\ 0\cdot019 \end{array}$	$\begin{array}{l} 12) 101\ 111 \\ — \end{array}$	$\begin{array}{l} 11 \\ 12 \end{array}$
$\left\{ \begin{array}{l} 14) 154\ 972 \\ 15) 610 \\ 15) 5\ 530 \end{array} \right\}$	$\begin{array}{l} 1\ 286\ 263 \\ 6\ 406 \\ 96\ 219 \end{array}$	$\begin{array}{l} 63\cdot1 \\ 7\cdot9 \\ 5\cdot1 \end{array}$	$\begin{array}{l} 0\cdot75 \\ 9\cdot39 \\ 13\cdot77 \end{array}$	$\left\{ \begin{array}{l} 0\cdot015 \\ 0\cdot01 \\ 0\cdot01 \end{array} \right\}$	$\begin{array}{l} — \\ — \\ 327\ 349 \end{array}$	$\begin{array}{l} 12 \\ 13 \end{array}$
$\begin{array}{l} 12) 113\ 792 \\ \left\{ \begin{array}{l} 36\ 472 \\ 11\ 569 \end{array} \right\} \end{array}$	$\begin{array}{l} 831\ 000 \\ 337\ 000 \\ 66\ 500 \end{array}$	$\begin{array}{l} 56\cdot7 \\ 61\cdot8 \\ 61\cdot4 \end{array}$	$\begin{array}{l} 0\cdot53 \\ 0\cdot83 \\ 0\cdot72 \end{array}$	$\begin{array}{l} 0\cdot01 \\ 0\cdot01 \\ 0\cdot01 \end{array}$	$\begin{array}{l} 12) 17\ 000 \\ — \end{array}$	$\begin{array}{l} 14 \\ 15 \end{array}$
$\begin{array}{l} 12) 24 \\ 432 \end{array}$	$\begin{array}{l} 175 \\ 5\ 600 \end{array}$	$\begin{array}{l} 57 \\ 55 \end{array}$	$\begin{array}{l} 0\cdot7 \\ 0\cdot1 \end{array}$	$\begin{array}{l} 0\cdot01 \\ 0\cdot01 \end{array}$	$\begin{array}{l} 12) 4 \\ 505 \end{array}$	$\begin{array}{l} 16 \\ 17 \end{array}$
$\left\{ \begin{array}{l} 18\ 135 \\ 14\ 630 \\ 6\ 957 \\ 5\ 496 \end{array} \right\}$	$\begin{array}{l} 168\ 000 \\ 113\ 400 \\ 64\ 400 \\ 31\ 600 \end{array}$	$\begin{array}{l} 61\cdot6 \\ 56\cdot7 \\ 60\cdot3 \\ 61\cdot4 \end{array}$	$\begin{array}{l} 0\cdot71 \\ 0\cdot21 \\ 0\cdot71 \\ 0\cdot72 \end{array}$	$\left\{ \begin{array}{l} 0\cdot01 \\ 0\cdot01 \\ 0\cdot01 \\ 0\cdot01 \end{array} \right\}$	$\begin{array}{l} — \\ — \\ — \\ — \end{array}$	$\begin{array}{l} 18 \end{array}$
$\begin{array}{l} 12) 69\ 666 \\ 12) \left\{ \begin{array}{l} 38\ 543 \\ 16\ 414 \end{array} \right\} \end{array}$	$\begin{array}{l} 447\ 255 \\ 549\ 570 \end{array}$	$\begin{array}{l} 52\cdot8 \\ 17) 36\cdot1 \\ 18) 31 \end{array}$	$\begin{array}{l} 0\cdot78 \\ 0\cdot01 \\ 0\cdot01 \end{array}$	$\begin{array}{l} 0\cdot04 \\ 0\cdot32 \\ 0\cdot4 \end{array}$	$\begin{array}{l} 12) 49\ 597 \\ — \end{array}$	$\begin{array}{l} 19 \\ 20 \end{array}$
$\begin{array}{l} — \\ 96 \end{array}$	$\begin{array}{l} — \\ 2\ 400 \end{array}$	$\begin{array}{l} — \\ 66 \end{array}$	$\begin{array}{l} — \\ 0\cdot001 \end{array}$	$\begin{array}{l} — \\ 0\cdot012 \end{array}$	$\begin{array}{l} 3\ 796 \\ 19) 2\ 539 \\ 2\ 018 \end{array}$	$\begin{array}{l} 21 \\ 22 \\ 23 \end{array}$
2 000	20 000	—	—	—	73 161	24
—	—	—	—	—	73 103	25
—	—	—	—	—	58	26
2 000	20 000	58	0\cdot005	0\cdot05	—	27

malm. — 4) Malmen höll även 4 % mangan. — 5) Därav ur äldre varp 5 518 ton. — 6) Därav ur äldre varp mangan. — 7) Därav genom magnetisk sovring 7 635 ton samt ur äldre varp 1 915 ton. — 10) Därav i magnetisk sovring. — 13) Därav i kombinerat sovringsverk 632 355 ton. — 14) Mull erhållen i kombinerat 11·25 % mangan. — 18) Malmen höll även 9·5 % mangan. — 19) Därav ur äldre varp 1 057 ton.

	1	2	3	4
1	Norrbottens län	—	2 676 693	6 688 923
2	<i>Gällivare socken</i> : Gällivare malmfält	237	1 545 000	31 380
3	Koskullskulle gruvfält	268	291 112	—
4	<i>Jukkasjärvi socken</i> : Kiirunavaara malmfält.....	255	561 870	6 401 838
5	Luossavaara malmfält	286	166 282	235 278
6	Tuolluvaara malmfält	285	112 429	20 427
Hela riket		—	8 252 246	6 981 504

¹⁾ Därav genom magnetisk sovring 1 174 690 ton. — ²⁾ Detta värde är baserat på gällande grundgenom magnetisk sovring 132 232 ton. — ³⁾ Därav ur äldre varp 282 ton. — ⁴⁾ Malmbreccia.

5	6	7	8	9	10	
7 354 990	73 219 012	—	—	—	246 112	1
¹⁾ { 287 309 } { 955 374 }	²⁾ 11 855 191	{ 65·9 60·7	0·25 0·846	{ 0·067 } { 0·059 }	³⁾ 244 938	2
⁴⁾ 248 996	2 123 800	65·5	0·029	0·14	—	3
{ 306 848 } { 286 941 } { 559 794 } { 4 271 021 }	²⁾ 54 734 249	{ 67·52 68·15 67·24 60·69	0·015 0·066 0·211 1·93	{ 0·033 } { 0·015 } { 0·012 } { 0·017 }	—	4
{ 163 353 } { 43 455 } { 18 102 } { 29 247 } { 67 837 }	²⁾ 3 490 417	{ 65·23 65·89 64·65 61·92 36·93	0·016 0·052 0·193 0·698 5	{ 0·052 } { 0·023 } { 0·044 } { 0·05 } { 0·026 }	—	5
⁵⁾ { 9 240 } { 76 436 } { 6 306 } { 7 187 } { 4 756 } { 12 788 }	1 015 355	{ 67·27 68·42 68·03 67·14 65·85 64·54	0·007 0·014 0·055 0·207 0·573 1·38	{ 0·003 } { 0·005 } { 0·003 } { 0·003 } { 0·004 } { 0·004 }	⁶⁾ 1 174	6
10 221 566	98 689 534	—	—	—	1 989 365	

frakter och inbegriper icke fordrat frakttillägg. — ³⁾ Därav genom magnetisk sovring 222 340 ton. — ⁴⁾ Därav

Tab. 2. Järnmalms anrikning,

I tabellen använda

Slag av anrikningsverk: m = magnetiskt; v = våtanrikningsverk; mv = kombinerat
Briketteringsverk: b.

	1	2	3	4	5	6
	Verkets namn	Slag av anrik- ning	Antal timmar, varunder anrik- nings- verket varit i gång	I verket ingående rå-		
				Från nedanstående gruvor (gruvfält)	Vikt	Genom- järn
					Ton	%
1	Stockholms län	—	5 139	—	55 847	—
2	Vigelsbo	m	568	Rörbergsgruvan, äldre varp	3 906	24.7
3	Herräng	m	4 571	Herrängsfältet	1 656	45
					¹⁾ 50 285	²⁾ 35.2
4	Uppsala län	—	6 591	—	64 307	—
5	Ramhäll	m	6 591	Ramhällsfältet, äldre varp	64 307	28
6	Gimo	—	—	—	—	—
7	Södermanlands län ..	—	6 654	—	127 550	—
8	Kantorps	mv	6 654	Kantorps gruvfält	³⁾ 127 550	32.8
9	Oxelösund	—	—	—	—	—
10	Värmlands län	—	14 764	—	117 489	—
11	Persberg	m	4 630	Persbergs odalfält	41 291	37.1
12	Långban	mv	2 234	Långbansfältet	6 701	⁴⁾ 37
13	Taberg	m	5 928	Tabergs gruvor	14 102	39.2
14	Finnmosse	m	1 972	Nordmarks gruvor	¹¹⁾ 33 599	32.4
15	Hagfors	—	—	Finnmosse gruvor	¹²⁾ 21 796	¹⁴⁾ —
16	Nykroppa	—	—	—	—	—
17	Örebro län	—	30 614	—	257 196	—
18	Åsboberg	v	3 387	Övra Kärr-, Kil- och Långgruvorna	36 495	41
				Åsbobergsgruvan	3 481	43
				Komministergruvan, äldre varp ..	2 063	35
19	Pershyttan	m	398	Svartbergsgruvan, äldre varp	1 624	31
		m	3 327	Nedre Pershyttefältet	19 843	40
20	Dalkarlsberg	mv	4 171	Dalkarlsbergs gruvfält	75 815	38.5
					6 626	41.6
21	Bredsjö	m	3 180	Ösjöbergs-, Kärr- och Västra Kol- ningsbergsgruvorna	11 064	48
22	Sikfors	m	4 380	Salbogravan, äldre varp	28	42
23	Sköttgruvan	m	4 172	Sirsjöbergsfältet	18 908	47.1
				Sköttgruvafältet	¹⁷⁾ 29 884	37.5
				Stripa odalfält	16 315	37.91
24	Guldsmedshyttan	mv	7 599	Kampagruvan	¹⁹⁾ 7 701	50.81
				Blankagruvan	²⁰⁾ 27 349	34.6
25	Degerfors	—	—	—	—	—
26	Röfors	—	—	—	—	—
27	Pershytte masugn	—	—	—	—	—

*) Förutom i tabellen redovisade kvantiteter slig, briketter och sinter, erhållna med inhemsk järnmalm hållits 125 471 ton purple-ore med värdet 890 829 kr., och höllo 68 662 ton 59 % järn, 0.005 % fosfor ha vid ett verk framställts 112 138 ton briketter med värdet 1 587 874 kr. och vid ett annat verk av 48 143 timmar och sintringen 7 196 timmar.

¹⁾ Därav ur äldre varp 1 416 ton. — ²⁾ Rågodset höll även nära 1 % zink. — ³⁾ Därav 708 ton ur
⁶⁾ Därav 6 297 ton ur 12 438 ton varpalm. — ⁷⁾ Därav av krossad styckemalm 809 ton. — ⁸⁾ Rågodset höll
ur äldre varp 21 000 ton. — ¹²⁾ Därav 6 000 ton ur 21 000 ton varpalm. — ¹³⁾ Därav ur äldre varp 9 000
malm 401 ton. — ¹⁷⁾ Därav ur äldre varp 7 604 ton. — ¹⁸⁾ Därav 3 797 ton ur 7 604 ton varpalm. —

brikettering och sintring år 1936.*)

beteckningar:

magnetiskt och våtanrikningsverk; mf = kombinerat magnetiskt och flotationsverk.

Sintringsverk: s.

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17						
gods		Erhållen färdig vara (slig)					Briketterings- eller sintnings- verk	Antal timmar, varunder verket varit i gång	Tillverkade briketter och sinter							
snittshalt av		Vikt	Värde	Genomsnittshalt av					Vikt	Värde						
fosfor	svavel			järn	fosfor	svavel										
%		Ton	Kronor	%					Ton	Kronor						
—	—	29 452	294 521	—	—	—	—	6 480	27 006	297 066	1					
0·01	0·5	2 216	22 160	62·17	0·004	0·93	—	—	—	—	2					
0·01	0·5						—	—	—	—						
0·011	0·94						3) 27 236	272 361	61·9	0·003	0·05	s	6 480	27 006	297 066	3
—	—	18 758	153 815	—	—	—	—	2 394	5 409	68 000	4					
0·014	0·1	18 758	153 815	63	0·008	0·06	—	—	—	—	5					
—	—	—	—	—	—	—	s	2 394	4) 5 409	68 000	6					
—	—	58 437	609 498	—	—	—	—	14 025	145 259	2 088 437	7					
0·024	0·068	58 437	609 498	63	0·021	0·013	s	6 345	7) 55 903	750 777	8					
—	—	—	—	—	—	—	s	7 680	89 356	1 337 660	9					
—	—	50 856	461 505	—	—	—	—	17 096	41 609	671 765	10					
0·008	0·007	21 487	214 873	62·13	0·005	0·001	—	—	—	—	11					
0·011	0·016	{ 1 960	17 440	62	0·008	0·014	—	—	—	—	12					
0·002	0·1											1 239	19 833	53	0·009	0·015
0·007	0·1											5 762	46 099	62·93	0·004	0·035
14)	14)	11 500	91 996	62·13	0·004	0·063	—	—	—	—	13					
—	—	8 908	71 264	60·67	0·004	0·081	—	—	—	—	14					
—	—	—	—	—	—	—	s	10 179	17 771	266 565	15					
—	—	—	—	—	—	—	s	6 917	23 838	405 200	16					
—	—	123 784	1 163 951	—	—	—	—	39 042	60 159	889 748	17					
0·015	0·005	16 617	128 000	55·3	0·015	0·005	—	—	—	—	18					
0·02	0·005	3 132	28 000	60·9	0·016	0·01										
0·015	0·005	2 437	23 000	67·2	0·007	0·019										
0·004	spår	557	5 700	66·8	0·004	spår	—	—	—	—	19					
0·016	0·005	10 710	85 680	67	0·005	0·005	—	—	—	—	20					
0·06	0·01	13 001	110 500	56·1	0·053	0·011	—	—	—	—	21					
—	—	13 582	135 800	69·2	0·006	0·001	—	—	—	—	22					
—	—	2 869	20 800	65·4	0·062	0·025	—	—	—	—	23					
0·23	0·01	1 940	16 500	67·2	0·044	0·003	—	—	—	—	24					
0·012	0·1	7 629	99 177	66·1	0·004	0·035	b	6 679	7 326	124 542	25					
0·007	0·3						s	6 502	10 111	181 998	26					
0·035	0·035						s	5 452	7 523	112 845	27					
0·01	0·53	14 921	149 210	65·4	0·007	0·04	—	—	—	—	28					
0·011	0·004	8 741	69 928	64·1	0·008	0·002	s	7 358	19 204	202 164	29					
0·006	1	4 771	47 710	65·5	0·003	0·8										
0·01	0·003	12 722	101 776	63·2	0·008	0·002										
—	—	—	—	—	—	—	s	2 963	4 940	98 800	30					
—	—	—	—	—	—	—	s	5 832	6 547	116 430	31					
—	—	—	—	—	—	—	s	4 256	4 508	52 969	32					

som utgångsmaterial, ha såsom biprodukt vid kopparframställning av svavelkisbränder vid två kopparverk er- och 0·3 % svavel samt 56 809 ton 55 % järn, 0·005 % fosfor och 0·35 % svavel. Av 114 400 ton purple-ore ton purple-ore av årets produktion 47 182 ton sinter med värdet 630 300 kr. Briketteringen pågick 8 784

1 416 ton varpalm. — 4) Därav av krossad styckemalm 3 694 ton. — 5) Därav ur äldre varp 12 438 ton. — även 4 % mangan. — 9) Sligen höll även 3 % mangan. — 10) Sligen höll även 12 % mangan. — 11) Därav ton. — 14) Analys ej utförd. — 15) Därav 3 500 ton ur 9 000 ton varpalm. — 16) Därav av krossad stycke- 19) Därav ur äldre varp 1 225 ton. — 20) Därav ur äldre varp 283 ton.

	1	2	3	4	5	6
1	Västmanlands län	—	35 053	—	434 587	—
2	Källfallet	m	3 728	Källfallsfältet	¹⁾ 55 958	37·5
3	Bäckegruvan	mf	6 314	Bäcke-, Hag- och Pellegruvorna	²⁾ 78 906	37·3
4	Höjdgruvan	m	6 330	Höjdgruvan	³⁾ 73 940	33·9
5	Lienshyttan	—	—	—	—	—
6	Kallmora	mv	3 586	{ Kallmorbergsfältet	⁴⁾ 20 173	29·2
				{ Risbergsfältet	18 964	37·2
7	Spännarhyttan	—	—	—	—	—
8	Bålsjö	mv	3 939	{ Morbergsfältet	63 695	} 39
				{ Norrbergsfältet	10 263	
9	Östanmossa	m	5 900	Getbacks- och Röbergsfälten	⁵⁾ 66 890	33
				{ Malmkärragruvan	3 878	41
				{ D:o , äldre varp ..	1 971	55
10	Stortäktsgruvan ¹⁰⁾	mv	5 256	{ Stortäktsgruvan	5 518	31
				{ D:o , äldre varp	5 529	32
					2 274	47
					26 628	32
11	Fagersta	—	—	—	—	—
12	Högfors	—	—	—	—	—
13	Köping	—	—	—	—	—
14	Kopparbergs län	—	27 681	—	689 189	—
15	Rämshyttan	m	6 606	Tuna Hästbergsfältet	95 751	39
16	Hästhagberg	—	—	—	—	—
17	Vikmanshyttan	m	612	Bispbergsfältet	737	60
18	Smältarmossgruvan	m	2 622	{ Östra och Västra Smältarmoss- gruvorna	¹¹⁾ 23 314	45
19	Intrånget	m	7 200	Intrångets gruvor	101 111	40
20	Ryllshyttan	¹²⁾	¹²⁾	Ryllshyttfältet	65 973	17·4
21	Bergslagsschaktet (Grängesberg)	mv	4 128	Risbergsfältet	327 349	48·6
22	Blötberget	m	1 406	{ Kalygruvan	17 000	46
				{ Jordgruvan	4	46
23	Lekomberg	m	4 306	Lekombergsfältet	49 597	46·73
				{ Källgruvan	3 796	30
24	Nyberget	m	801	{ Kanalgruvan	¹⁴⁾ 2 539	32
				{ Bråt- och Långgruvorna, äldre varp	2 018	30
25	Domnarvet	—	—	—	—	—
26	Långshyttan	—	—	—	—	—
27	Gävleborgs län	—	3 771	—	78 945	—
28	Långnäs	m	3 771	{ Nyängsgruvan	75 932	} 38·5
				{ Storstrecksgruvan	3 013	
29	Hofors	—	—	—	—	—
30	Sandviken (Högbo)	—	—	—	—	—
31	Norrbottens län	—	2 669	—	240 173	—
32	Vitåfors (Malmberget)	mv	2 669	Gällivare malmfält	240 173	39·6
33	Hela riket	—	132 936	—	2 065 283	—

¹⁾ Därav ur äldre varp 5 560 ton. — ²⁾ Därav ur äldre varp 1 454 ton; ur rågodset, som höll 0·66 % varp från Kallmoragruvan 740 ton. — ³⁾ Därav 311 ton ur 740 ton varpmalm. — ⁴⁾ Blodstenslig. — utom i tabellen redovisat gods har vid Stortäktsgruvan sovrats och krossats 11 921 ton vid Kolningsbergs- 86 517 kr. — ¹¹⁾ Därav ur äldre varp 634 ton. — ¹²⁾ Sligen erhöles vid anrikning av bly- och zinkmalm. — — ¹⁶⁾ Därav av krossad styckemalm 1 923 ton. — ¹⁷⁾ Därav av krossad styckemalm 23 074 ton. — ¹⁸⁾ Detta

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
—	—	192 100	1 581 184	—	—	—	—	40 561	135 079	1 884 674	1
0·005	0·25	27 585	206 000	63·6	0·004	0·04	—	—	—	—	2
0·005	2·1	34 490	241 000	66·2	0·005	0·6	s	6 816	18 103	248 000	3
0·005	0·28	30 425	212 000	63·5	0·002	0·061	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	s	7 032	20 905	287 000	5
0·01	0·02	⁵⁾ 8 489	84 890	57	0·005	0·01	}	—	—	—	6
0·026	0·08	⁶⁾ 1 574	11 018	63·6	0·014	0·84		—	—	—	
—	—	⁷⁾ 7 882	70 938	62·3	0·009	0·04		—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	s	7 012	20 673	268 749	7
0·019	0·03	⁸⁾ 19 936	307 783	⁹⁾ 66	0·008	0·018	}	—	—	—	8
—	—	¹⁰⁾ 15 610		65	0·006	0·016		—	—	—	
0·005	0·17	¹¹⁾ 27 070		63·5	0·003	0·04		—	—	—	
0·004	0·1	5 716	57 160	64·9	0·003	0·05	}	—	—	—	10
0·004	0·03							—	—	—	
0·004	0·2							—	—	—	
0·007	0·01							—	—	—	
0·006	0·007	13 323	133 230	62·4	0·005	0·05	}	—	—	—	11
0·007	0·01							—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	s	6 801	47 403	642 000	12
—	—	—	—	—	—	—	s	7 800	20 395	305 925	13
—	—	—	—	—	—	—	s	5 100	7 600	133 000	13
—	—	399 386	3 303 730	—	—	—	—	29 749	336 873	4 849 338	14
0·015	0·35	48 776	390 000	60	0·008	0·25	s	6 920	49 731	770 000	15
—	—	—	—	—	—	—	s	5 760	10 599	148 386	16
0·01	0·004	542	12 000	70	spår	spår	—	—	—	—	17
0·003	0·7	16 507	140 000	59	0·001	0·3	—	—	—	—	18
0·01	0·9	53 912	377 384	64	0·008	0·6	—	—	—	—	19
0·022	3·8	9 795	49 000	64·5	0·002	0·3	—	—	—	—	20
0·72	0·007	221 637	1 994 733	62·6	0·47	0·007	—	—	—	—	21
0·3	0·01	10 992	63 000	62·9	0·19	0·01	—	—	—	—	22
¹³⁾	¹³⁾										
0·98	0·046	33 612	234 613	61·58	0·26	0·018	—	—	—	—	23
0·006	0·1	3 613	43 000	60	0·004	0·044	b	1 056	1 231	24 000	24
0·004	0·075										
0·006	0·074										
—	—	—	—	—	—	—	s	7 858	254 568	3 563 952	25
—	—	—	—	—	—	—	s	8 155 ¹⁵⁾	20 744	343 000	26
—	—	43 517	435 170	—	—	—	—	14 073	87 118	1 600 047	27
0·006	0·183	43 517	435 170	62·9	0·003	0·01	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	s	7 068 ¹⁶⁾	46 157	923 140	29
—	—	—	—	—	—	—	s	7 005 ¹⁷⁾	40 961	676 907	30
—	—	111 749	1 066 082	—	—	—	—	—	—	—	31
0·8	0·117	¹⁸⁾ 21 962	¹⁹⁾ 1 066 082	²⁰⁾ 71·4	0·008	0·016	}	—	—	—	32
—	—	68 282		70·5	0·018	0·02		—	—	—	
—	—	21 505		66·4	0·474	0·371		—	—	—	
—	—	1 028 039	9 069 456	—	—	—	—	163 420	838 512	12 349 075	33
Därav {							b	7 735	8 557	148 542	33
							s	155 685	829 955	12 200 533	

koppar, erhöles även 2 305 ton kopparmalmsslig. — ³⁾ Därav ur äldre varp 17 834 ton. — ⁴⁾ Därav ur äldre ⁷⁾ Svartmalmsslig. — ⁸⁾ Därav ur äldre varp 2 258 ton. — ⁹⁾ Därav 914 ton ur 2 258 ton varpmalm. — ¹⁰⁾ Förgruvan under året bruten direkt användbar malm, varav erhöles 9 613 ton sintringsgods med ett värde av ¹³⁾ Analys ej utförd. — ¹⁴⁾ Därav ur äldre varp 1 057 ton. — ¹⁵⁾ Därav av krossad styckemalm 5 414 ton. värde är baserat på gällande grundfrakter och inbegriper icke fordrat frakttillägg.

Tab. 3. Tillverkningen av smältstycken och råskenor samt götmetall år 1936.

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
	Ton	Värde i kronor	genom export	inom landet	Värde i kronor
			Ton		
<i>Smältstycken och råskenor, ovällda:</i>	24 758	4 458 454	13 677	627	2 697 689
framställda medelst: Lancashiremetod	23 856	4 289 482	13 677	627	2 697 689
Vallonmetod	597	114 500	—	—	—
Skrotsmältning	305	54 472	—	—	—
<i>Göt, ovällda, samt smidbart gjutgods:</i>	977 358	137 787 878	7 033	55 276	17 531 088
Bessemer:	110 237	8 969 224	6 005	14	1 202 215
sur: göt	15 942	2 368 574	6 005	14	1 202 215
basisk: göt	94 295	6 600 650	—	—	—
Martin:	660 417	81 321 783	429	48 335	9 258 336
sur: göt:	225 021	35 845 212	265	21 763	3 544 053
kvalitetsprodukt	^{1a)} 224 459	35 789 012	265	21 763	3 544 053
ordinär produkt	562	56 200	—	—	—
gjutgods, skrotat:	4 595	2 577 620	67	3 284	2 066 324
kvalitetsprodukt	^{1b)} 3 800	2 160 245	35	2 601	1 690 949
ordinär produkt	795	417 375	32	683	375 375
basisk: göt:	426 707	40 984 744	—	19 963	2 057 588
kvalitetsprodukt	59 508	6 841 323	—	988	114 131
ordinär produkt	367 199	34 143 421	—	18 975	1 943 457
gjutgods, skrotat:	4 094	1 914 207	97	3 325	1 590 371
kvalitetsprodukt	78	26 944	—	26	18 850
ordinär produkt	4 016	1 887 263	97	3 299	1 571 521
Degelstål:	483	128 700	1	1	5 800
göt	476	119 000	—	—	—
gjutgods, skrotat	7	9 700	1	1	5 800
Elektrostål:	206 221	47 368 171	598	6 926	7 064 737
göt:	196 355	38 987 319	46	606	1 108 015
kvalitetsprodukt	129 480	32 802 392	46	606	1 108 015
ordinär produkt	66 875	6 184 927	—	—	—
gjutgods, skrotat:	9 866	8 380 852	552	6 320	5 956 722
kvalitetsprodukt	6 892	6 068 475	552	4 474	4 444 139
ordinär produkt	2 974	2 312 377	—	1 846	1 512 583
Summa smältstycken, råskenor och göt samt skrotat gjutgods	1 002 116	142 246 332	20 710	55 903	20 228 777

1) Därav a) 10 resp. b) 1 603 ton i Brackelsbergsugn.

Anm. Såsom kvalitetsprodukt räknas förutom bessemer, sur, och degelstål:

Martin, sur, med undantag av vad som kan vara framställt i sur ugn av kokstäckjärn eller av vanligt, analytiskt eller i övrigt sorterat köpskrot.

Martin, basisk. Allt stål med en kolhalt över 0.55 %, tillverkat av träkolstäckjärn och prima skrot samt avsett för produkter, som skola användas i härdad form.

Stål under nämnda kolhalt, framställt av träkolstäckjärn och prima, väl sorterat skrot, för användning till sådana produkter, där svenskt material äger kvalitativt företräde framför utländskt, ex. solida ämnen för rörtillverkning, helvalsade rörämnen för ångpannetuber och för kalldragning, plåt eller band för djuppressning.

Elektrostål. Allt stål av kolhalt över 0.55 %, som är avsett att användas i prima, härdade produkter. Till kvalitetsstål räknas även sådant stål, som användes för samma kvalitetsprodukter som mjuk, basisk martin.

Legerade stål. Med nickel, kobolt, krom, volfram, molybden, vanadin och titan legerade stål räknas såsom kvalitetsstål. Manganstål räknas som kvalitetsstål, om ingående material äro prima. Kiselstål för dynamo- och transformatorplåt räknas likaledes till kvalitetsstål.

Tab. 4. Tillverkningen av smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål m. m. samt erhållet skrot år 1936.

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
	Ton	Värde i kronor	genom export	inom landet	Värde i kronor
			Ton		
1. Smitt och pressat järn och stål	39 018	19 856 713	4 729	11 836	10 306 463
a) <i>Välljärn, stångjärn</i>	767	292 695	750	—	287 195
Smitt av: Lancashiresmältstycken	138	44 295	136	—	43 795
Vallonsmältstycken	629	248 400	614	—	243 400
b) <i>Götjärn och götstål</i>	38 251	19 564 018	3 979	11 836	10 019 268
Ämnen	24 395	11 535 516	1 421	3 788	3 394 037
Stångstål	2 572	2 906 339	915	1 330	2 729 859
Axlar	5 094	1 381 039	836	2 752	1 069 966
Andra grövre tillverkningar	6 190	3 741 124	807	3 966	2 825 406
2. Varmvalsat järn och stål	—	—	118 394	478 116	145 804 061
a) <i>Ämnen</i>	687 272	115 047 751	5 329	42 725	7 753 269
Av välljärn (ej råskenor)	1 453	304 595	—	—	—
» götmetall: Billets, blooms och andra ämnen än tubämnerna	638 955	107 757 457	5 129	15 793	4 022 570
Tubämnerna: ihåliga	19 732	3 255 000	—	—	—
massiva	27 132	3 730 699	200	26 932	3 730 699
b) <i>Varmvalsat järn och stål, annat än ämnen</i>	634 728	162 729 939	113 065	435 391	138 050 792
Stångjärn och -stål, runt, fyrkant o. platt ..	156 653	38 970 681	32 423	96 772	32 616 560
därav av välljärn	6 045	1 383 000	3 637	1 912	1 299 391
» » götmetall	150 608	37 587 681	28 786	94 860	31 317 169
Vinkeljärn, balkar och annat fasonjärn (inkl. hjulband) av götmetall	44 340	7 977 864	1 800	37 432	6 964 979
Järnvägsskenor	18 325	2 767 075	—	18 223	2 751 678
Skarvjärn och bottenplåtar	7 018	1 078 775	—	6 983	1 073 095
Axlar (även blanksvarvade)	2 106	534 157	370	1 595	497 911
Band-, söm- och annat finjärn	106 139	26 275 462	18 463	68 042	20 666 915
därav av välljärn	4 235	903 273	1 368	2 558	853 234
» » götmetall	101 904	25 372 189	17 095	65 484	19 813 681
Valstråd	114 909	22 390 125	23 871	74 407	18 124 007
därav av välljärn	5 364	800 474	559	4 733	787 842
» » götmetall	109 545	21 589 651	23 312	69 674	17 336 165
Rör, varmvalsade eller varmdragna (även varm-pressade)	69 867	27 772 983	31 073	32 421	25 471 720
Plåt	115 871	34 962 817	5 065	99 516	29 883 932
därav av välljärn	62	37 220	62	—	37 220
» » götmetall: med tjocklek av 3 mm eller däröver ..	39 474	9 705 607	754	32 196	7 836 123
» » » 0.6 mm—3 mm..	51 058	17 650 997	1 724	45 135	14 734 146
» » » under 0.6 mm....	25 277	7 568 993	2 525	22 185	7 276 443
Summa smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål	—	—	123 123	489 952	156 110 524

60 TAB. 4 (forts.). TILLVERKNINGEN AV SMITT OCH PRESSAT SAMT VARMVALSAT JÄRN OCH STÅL M. M. SAMT ERHÅLLET SKROT ÅR 1936.

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
	Ton	Värde i kronor	genom export	inom landet	Värde i kronor
			Ton		
3. Manufakturvaror och verkstadsprodukter.					
Tackjärns- och metallgjutgods.....	35 909	7 936 209	11 098		3 536 656
Manufakturvaror av järn och stål	—	—	—		55 143 699
Maskingods och övriga verkstadsarbeten	—	—	—		58 819 605
Summa manufakturvaror och verkstadsprodukter	—	—	—	—	117 499 960
Summa smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål jämte manufakturvaror och verkstadsprodukter	—	—	—	—	273 610 484
4. Stångjärnsavhugg och skrot för omsmältning,					
<i>erhållet vid framställning av de i tab. 3 och 4 redovisade tillverkningarna</i>	262 849	19 077 839	639	3 299	264 417
Av välljärn	923	113 583	380	128	73 763
” götmetall	261 926	18 964 256	259	3 171	190 654

Tab. 5. Tillverkningen vid bergverken av andra metaller än järn m. m.
år 1936.

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		Av hela tillverkningen hava utslutande eller huvudsakligen framstälts av utländskt råmaterial kg
	kg	Värde i kronor	kg	Värde i kronor	
Guld (på våta vägen)	5 102 18	22 241 000	5 102 18	22 241 000	—
Silver (» » »)	18 297 63	1 045 000	18 297 63	1 045 000	97
Kopparskärsten (med 55 % koppar)	190 935	75 616	153 754	60 892	190 935
Cementkoppar	4 481 988	2 420 642	533 171	327 065	4 481 988
Garkoppar (med 99 % koppar) ..	18 100	12 903	—	—	18 100
Råkoppar (slaggkoppar med 80 % koppar)	196 930	113 441	22 250	12 817	196 930
Bessemerkoppar (med 98.65 % koppar, 0.074 % guld och 0.2804 % silver)	6 526 020	¹⁾	—	—	109 470
Raffinadkoppar, framställd av cementkoppar	2 800 925	2 249 710	2 800 925	2 249 710	2 800 925
Raffinadkoppar, framställd av bessemerkoppar	6 745 910	5 596 000	6 745 910	5 596 000	108 000
Raffinadkoppar, framställd ur skrot	367 800	294 262	367 800	294 262	367 800
Aluminium	1 802 000	3 200 000	1 802 000	3 200 000	1 802 000
Blyslam (med 42.57 % bly) ..	154 218	22 000	154 218	22 000	—
Arsenik (vit)	8 647 300	1 349 000	8 647 300	1 349 000	—
Sravel	19 615 600	1 491 000	19 615 600	1 491 000	—
Selen- och vismutmaterial (metallinnehåll)	94 489	592 000	94 489	592 000	—
Brunsten, pulveriserad	5 000	700	5 000	700	—

¹⁾ Värdet å denna mellanprodukt har ej angivits.

Anm. Utöver i tabellen upptagna tillverkningar hava redovisats 187 606 kg raffinad(koppar-)slagg, hållande 31 % koppar, med värdet 35 420 kr., framställd av utländskt råmaterial. — Av den redovisade kvantiteten cementkoppar höllo 1 438 833 kg 87 %, 4 748 kg 82.4 %, 528 423 kg 80 % och 2 509 984 kg 75 % koppar.

Tab. 6. Uppfordringen ur andra

	1	2	3
	Gruvor (gruvfält)	Antal dagar, varunder gruvan arbetats	Totala kvantiteten utfraktat berg och malm
			Ton
1	Uppsala län	—	300
2	<i>Håtuna socken</i> : Skälstagravan	50	²⁾ 300
3	Östergötlands län	—	68 957
4	<i>Godegårds socken</i> : Åmmebergsfältet ³⁾	300	68 957
5	Jönköpings län	—	600
6	<i>Bäckaby socken</i> : Rikagravan	270	600
7	Värmlands län	—	23 760
8	<i>Färnebo socken</i> : Långbansfältet (Stor-, Sandelins- och Hyttsjögruvorna) ..	300	23 760
9	Örebro län	—	169 799
10	<i>Hammars och Lerbäcks socknar</i> : Åmmebergs zinkgruvor.....	300	⁸⁾ 121 752
11	<i>Kopparbergs köping</i> : Kaveltorpsfältet	300	31 795
12	<i>Ljusnarsbergs socken</i> : Yxsjöbergsfältet (Kvarnås- och Södra Yxsjöbergsgruvorna samt Yxsjö Finngruva)	300	¹⁰⁾ 16 252
13	Kopparbergs län	—	409 121
14	<i>Falu stad</i> : Falu gruva	295	120 600
15	<i>Vika socken</i> : Nya Kalvbäcksgruvan	300	19 416
16	<i>Garpenbergs socken</i> : Garpenbergs odalfält	299	93 843
17	 Ryllshyttefältet (Kompanigruvan).....	299	53 252
18	<i>Grangärde socken</i> : Saxbergsfältet (Långfalls-, Rålinje-, God-, Gustavs- och Viktoriagruvorna)	300	121 970
19	<i>Leksands socken</i> : Södra Gruvbergsgruvan	125	40
20	Västerbottens län	—	488 169
21	<i>Skellefteå socken</i> : Bolidens gruvfält	298	¹⁶⁾ 465 994
22	<i>Malå socken</i> : Kuorbevare malmfält (Adakgruvorna)	23	435
23	<i>Lycksele socken</i> : Kristinebergs gruvfält (Hultins-, Gästgivare- och Konsulsgruvorna).....	269	18 750
24	 Rävliidens gruvfält	136	2 990
25	Norrbottens län	—	18 318
26	<i>Älvsby socken</i> : Lavers gruvfält	222	18 318
27	Hela riket	—	1 179 024
28	Värde i kronor	—	—

¹⁾ Svavelkis, där ej annorlunda anges. — ²⁾ I dagbrott. — ³⁾ Jämför även Örebro län nedan. — ton. — ⁸⁾ Därav i dagbrott 13 835 ton gråberg. — ⁹⁾ Zink-, bly- och kopparmalm; därav ur äldre varp äldre varp 1 485 ton. — ¹²⁾ Zink-, bly- och svavelmalm. — ¹³⁾ Zink-, bly- och kopparmalm. — ¹⁴⁾ Zink- 321 568 ton; dessutom har under året skräatts 1 509 ton tidigare bruten malm. — ¹⁷⁾ Framkalkylerat värde, per ton. — ¹⁹⁾ Kopparkis. — ²⁰⁾ Svavel-, koppar- och zinkmalm. — ²¹⁾ Malmen innehöll silver, zink, bly,

malmgruvor än järngruvor år 1936.

4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Erhållen stuf- och plock- samt annan direkt användbar malm						Nettoförsäljningsvärde fritt banvagn eller fartyg å den direkt användbara malmen	Den direkt användbara malmens halt av metaller m. m.	Erhållen anrikningsmalm	
Guldmalm	Kopparmalm	Manganmalm	Grafitmalm	Svavel- och magnetkis ¹⁾	Summa malm				
Au	Cu	Mn	C	FeS ₂ , FeS					
T o n						Kronor	%	Ton	
—	—	—	250	—	250	7 500	—	—	1
—	—	—	250	—	250	7 500	25	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	52 296	3
—	—	—	—	—	—	—	—	⁴⁾ 52 296	4
—	—	—	—	—	—	—	—	6	5
—	—	—	—	—	—	—	—	⁵⁾ 6	6
—	—	3 921	—	—	3 921	73 897	—	10 717	7
—	—	¹⁰⁾ { 1 187 2 318 416 }	—	—	{ 1 187 2 318 416 }	29 670 41 731 2 496	37 30 11 }	⁷⁾ 10 717	8
—	36	—	—	—	36	1 365	—	136 100	9
—	—	—	—	—	—	—	—	⁴⁾ 75 755	10
—	36	—	—	—	36	1 365	10	⁹⁾ 44 483	11
—	—	—	—	—	—	—	—	¹¹⁾ 15 862	12
—	—	—	—	84 385	84 385	988 148	—	305 866	13
—	—	—	—	84 385	84 385	988 148	38	24 280	14
—	—	—	—	—	—	—	—	¹²⁾ 16 137	15
—	—	—	—	—	—	—	—	¹³⁾ 87 749	16
—	—	—	—	—	—	—	—	¹⁴⁾ 65 973	17
—	—	—	—	—	—	—	—	¹⁸⁾ 111 697	18
—	—	—	—	—	—	—	—	¹⁵⁾ 30	19
247 735	—	—	—	—	247 735	8 600 000	—	151 280	20
247 735	—	—	—	—	247 735	¹⁷⁾ 8 600 000	¹⁸⁾	147 073	21
—	—	—	—	—	—	—	—	¹⁹⁾ 387	22
—	—	—	—	—	—	—	—	²⁰⁾ 1 150	23
—	—	—	—	—	—	—	—	²¹⁾ 2 670	24
—	—	—	—	—	—	—	—	7 522	25
—	—	—	—	—	—	—	—	²²⁾ 7 522	26
247 735	36	3 921	250	84 385	336 327	—	—	663 787	27
¹⁷⁾ 8 600 000	1 365	73 897	7 500	988 148	—	9 670 910	—	—	28

⁴⁾ Zinkmalm. — ⁵⁾ Svavel- och kopparkis. — ⁶⁾ Därav ur äldre varp 80 ton. — ⁷⁾ Därav ur äldre varp 46 15 000 ton. — ¹⁰⁾ Därav i dagbrott vid Kvarnäsgruvan 9 815 ton. — ¹¹⁾ Scheelit (volframalm), varav ur och blymalm, även järnhaltig; därav ur äldre varp 15 492 ton. — ¹⁵⁾ Zink- och blymalm. — ¹⁶⁾ Därav i dagbrott — ¹⁸⁾ Malmen höll 30·81 % svavel, 9·41 % arsenik, 2·18 % koppar samt 58·56 g silver och 15·10 g guld koppar och svavel. — ²²⁾ Kopparmalm.

Tab. 7. Avsaluproduktionen av oarbetad

1	2	3	4
P r o d u k t e r	Kvan- titets- grund	Kvantitet	Värde i kronor
<i>Sten och stenarbeten:</i>			
Granit och gnejs:			
blocksten (råblock)	ton	27 815	429 635
krossad sten, makadam och granitsand	»	789 884	2 497 023
gatsten: storgatsten	»	150 858	3 049 289
smågatsten: handslagen	»	189 019	3 257 011
maskinslagen	»	602	17 283
kantsten: bearbetad endast med pikhacka eller spetsmejsel, ävensom rå	»	14 140	338 614
på annat sätt bearbetad	»	30 799	1 107 250
byggnadssten: bearbetad endast med pikhacka eller spets- mejsel	»	5 318	308 880
annan	»	6 185	502 973
gravvårdar o. gravramar: oslipade	»	6 674	1 737 886
slipade, polerade eller skulpterade	»	3 462	1 381 403
andra arbeten: oslipade	»	521	100 289
slipade, polerade eller skulpterade	»	195	106 059
S. k. svarta och gröna graniter:			
blocksten (råblock)	»	53 452	3 072 625
gravvårdar o. gravramar: enbart huggna	»	1 012	377 400
slipade, polerade eller skulpterade	»	4 149	2 539 841
andra arbeten: enbart huggna	»	131	18 461
slipade, polerade eller skulpterade	»	55	28 750
stenmjöl	»	554	8 880
Porfyr:			
blocksten (råblock)	»	11	576
arbeten	»	201	14 810
Täljsten:			
täljstensmjöl	»	3 971	134 485
byggnads- och monumentsten (tegel)	»	2 900	448 800
andra arbeten	»	275	189 000
Lerskiffer: råsten	»	26	160
takskiffer	»	1 039	94 107
andra arbeten	»	1 623	219 933
Glimmerskiffer: råsten	»	40	2 000
Alunskiffer: skifferkalk och -mjöl	»	63	1 575
Sandsten:			
råsten (råblock)	»	3 215	20 635
flis och krossad sten (slipsand)	»	12 531	86 137
byggnads- och monumentsten	»	23	6 800
kvarn- och defibrörstenar	»	115	13 896
slip- och brynstenar	»	2 540	218 625
andra arbeten	»	80	4 490
Kvartsit:			
råsten	»	9 282	52 292
flis och krossad sten (slipsand)	»	140 362	491 267
malen	»	2 559	30 780
Flinta: rå	»	11 103	13 899
arbetad	»	210	20 689

sten och stenarbeten m. m. år 1936.

1	2	3	4
P r o d u k t e r	Kvan- titets- grund	Kvantitet	Värde i kronor
<i>Sten och stenarbeten (forts.):</i>			
Kalksten och dolomit:			
råblock till stenhuggerier	ton	5 176	76 416
råsten för kalkbränning eller cementtillverkning	»	311 327	992 831
råsten för andra industriella ändamål	»	489 626	1 644 236
kalkstensmjöl	»	67 548	619 876
byggnads- och monumentsten: enbart huggen	»	2 465	143 490
hyvlad eller slipad	»	10 787	1 622 926
skulpterad	»	34	15 572
andra arbeten	»	7 408	139 502
Marmor: råblock	»	1 097	110 047
byggnads- och monumentsten	»	2 042	3 432 436
möbelmarmor och andra arbeten	»	2 867	1 380 280
Fältspat: omalen	»	45 977	575 629
därav: 1:ma	»	8 040	.
2:a	»	13 588	.
andra kvaliteter	»	24 349	.
malen	»	10 822	348 965
Kvarts: omalen	»	92 755	558 233
malen	»	8 691	196 929
Glimmer, omalen	»	110	7 950
malen	»	15	1 500
<i>Kalk¹⁾: framställd genom periodisk bränning:</i>			
osläckt kalk	{ hl ton	{ 2 516 033 195 368	{ 2 845 637
släckt kalk	{ hl ton	{ 14 496 1 116	{ 26 019
<i>framställd genom kontinuerlig bränning:</i>			
osläckt kalk ²⁾	{ hl ton	{ 5 700 625 576 762	{ 14 783 796
bränd dolomit	{ hl ton	{ 86 713 11 603	{ 444 683
släckt kalk	{ hl ton	{ 138 472 10 923	{ 229 681
slagen kalk	{ hl ton	{ 1 733 244	{ 16 647
mjöl kalk	{ hl ton	{ 63 017 4 574	{ 80 110
<i>Krita, slammad</i>	ton	21 027	1 293 066
<i>Kiselgur: bränd</i>	»	1 065	61 600
arbeten därav	»	48	9 480

¹⁾ Rymd- och viktuppgifterna avse samma kvantiteter.²⁾ I uppgifterna för osläckt kalk ingår produktionen vid sulfatmasse- och karbidfabrikerna med 1 815 000 hl, 168 301 ton och 4 700 000 kr. samt vid sockerbruken med 442 000 hl, 37 750 ton och 1 400 000 kr. Hektoliter- och värdesiffrorna äro delvis framkalkylerade.

Tab. 8. Uppfordringen ur

	1	2	3	4
	Stenkolsfältets (-gruvans)		Antal dygn, var- under gruvan arbeta- tats	Brytnings- mängd (berg, sten- kol och lera) Ton
	belägenhet	namn		
1	Kristianstads län.....		—	212 592
2	Björnekulla m. fl. socknar	Ormastorp ¹⁾	292	212 592
3	Malmöhus län		—	520 475
4	Ekeby m. fl. socknar	Skromberga	288	43 400
5	Trollenäs socken	Stabbarp.....	102	²⁾ 225
6	Höganäs stad	Höganäs	277	³⁾ 151 400
7	Norra Vrams m. fl. socknar....	Gunnarstorp	291	177 210
8	Bjuvs m. fl. socknar.....	Bjuv.....	292	148 240
9	Hela riket		—	733 067

¹⁾ Av de redovisade, genom Ormastorpsfältets schakt uppfordrade kvantiteterna hava inom Gunnarstorpsberg. — ²⁾ I dagbrott. — ³⁾ Därav i dagbrott 40 ton n:r 2, 13 860 ton eldfast lera och 14 600 ton berg.

Tab. 9. Motorer, använda

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Motorer	Vid gruvbrytning								Vid anrikning, brikettering och sintring			
	för omedelbar drift av maskiner och apparater						för drivande av elektricitetsgenera- törer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitetsgenera- törer	
	uppföring och pumpning		borrning		andra ändamål		Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr
	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr						
Vattenhjul	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—
Vattenturbiner ..	1	25	2	195	—	—	49	8 700	—	—	4	385
Ångmaskiner	2	40	2	275	—	—	—	—	—	—	—	—
Ångturbiner	—	—	—	—	—	—	3	925	—	—	—	—
Oljemotorer	6	137	5	169	7	163	4	680	—	—	—	—
Gasmotorer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elektriska motorer	535	28 817	107	19 056	1 644	44 978	—	—	1 433	29 232	—	—
Summa	544	29 019	116	19 695	1 652	45 148	56	10 305	1 433	29 232	4	385

¹⁾ Häri ingå »Andra metallframställningsverk o. d.» med 1 529 elektriska motorer om 17 520 hkr för och kvartsbrotten med 15 oljemotorer om 341 hkr och 45 elektriska motorer om 832 hkr.

stenkolsgruvorna år 1936.

5	6	7	8	9	10	11	12	13	
E r h å l l n a p r o d u k t e r									
S t e n k o l					Eldfast lera		Klinkerlera		
N:o 1	N:o 2	N:o 3 (inbegr. flis)	Tillsammans						
T o n				Ton	Värde i kronor	Ton	Värde i kronor	Ton	Värde i kronor
87 688	48 058	32 253	167 999	1 584 927	—	—	—	—	1
87 688	48 058	32 253	167 999	1 584 927	—	—	—	—	2
143 422	88 910	60 515	287 847	2 625 901	88 345	316 048	35 725	157 456	3
310	7 590	—	7 900	64 978	—	—	35 500	155 206	4
—	—	—	—	—	—	—	225	2 250	5
9 680	55 840	—	65 520	589 494	62 980	214 281	—	—	6
80 750	20 480	32 770	134 000	1 217 811	460	2 300	—	—	7
52 682	—	27 745	80 427	753 618	24 905	99 467	—	—	8
231 110	131 968	92 768	455 846	4 210 828	88 345	316 048	35 725	157 456	9

koncessionen i Malmöhus län brutits 45 952 ton n:r 1, 9 917 ton n:r 2 och 17 424 ton n:r 3 samt 19 456 ton

vid bergverken år 1936.

14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Vid järnverk samt andra metall- framställningsverk o. d.				Vid stenindustriella anläggningar				Summa motorer			
för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektri- citetsgenera- torer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektri- citetsgenera- torer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektri- citetsgenera- torer	
Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr
12	429	—	—	2	45	—	—	15	479	—	—
122	22 963	150	211 803	2	65	1	900	127	23 248	204	221 788
10	7 850	6	1 170	32	794	—	—	46	8 959	6	1 170
—	—	12	22 352	—	—	1	7	—	—	16	23 284
4	270	2	230	155	3 645	3	395	177	4 386	9	1 305
—	—	5	5 100	—	—	—	—	—	—	5	5 100
14 669	272 913	—	—	2 057	27 079	—	—	20 445	422 075	—	—
14 817	304 425	175	240 655	2 248	31 628	5	1 302	20 810	459 147	240	252 647

omedelbar maskindrift samt 1 ångturbין om 1 900 hkr för elektrisk generatordrift. — ²⁾ Här ingå fältspats-

Av Kommerskollegium

hava intill den 20 oktober 1937 offentliggjorts av:

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK:

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING:

INDUSTRI. Årgångarna 1911—1935.

BERGSHANTERING. Årgångarna 1911—1936.

SPECIALUNDERSÖKNINGAR:

Textil- och beklädnadsindustrin.

Läder-, hår- och gummivaruindustrin.

Sveriges bergshantering år 1913.

Sveriges monterade vattenkraft.

Sveriges utbyggda vattenkraft år 1930.

HANDEL. Årgångarna 1911—1935.

SJÖFART. Årgångarna 1911—1935.

STATISTISKA MEDDELANDEN:

SER. A. BAND III: 1. Statistisk översikt av det svenska näringslivets utveckling åren 1870—1915.

BAND IV: 10. 1931 års företagsräkning.

SER. C. MÅNADSSTATISTIK ÖVER HANDELN. Årgångarna 1913—1936 samt av årgången 1937 häft. 1—9.

BLAND ÖVRIGA PUBLIKATIONER MÄRKAS:

KOMMERSIELLA MEDDELANDEN. Årgångarna 1914—1936 samt av årgången 1936 häft. 1—19.

EKONOMISK ÖVERSIKT. Årgångarna 1922/23—1936 samt av årgången 1937 häft. 1—3.

SVERIGES VARUUTFÖRSEL TILL OLIKA LÄNDER ÅR 1936.

SVERIGES VARUINFÖRSEL FRÅN OLIKA LÄNDER ÅR 1936.

RIDDARHYTTE MALMFÄLT. Beskrivningar över mineralfyndigheter N:r 1.

PERSBERGS MALMTRAKT och berggrunden i de centrala delarna av Filipstads bergslag. Beskrivningar över mineralfyndigheter N:r 2.
